

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Са директорком РФ ПИО Драганом Калиновић разговарали смо о пословним резултатима и плановима Фонда, као и о повишици пензија у 2022. и исплати једнократне помоћи од 20.000 динара

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

0700/017-017

по цени локалног позива

011/3060-680

за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

ВЕЋЕ ПЕНЗИЈЕ, БОЉИ СТАНДАРД ПЕНЗИОНЕРА

Срећни новогодишњи и божићни празници

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:

Драгана Калиновић

РЕДАКЦИЈА:

Милена Јовановић
Париска бр. 9,
11000 Београд,
011/2030-742
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2030-743
факс: 2638-201

**РЕДАКЦИЈА
ЗА ВОЈВОДИНУ:**

Мирослав Мектеровић
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@pio.rs

ШТАМПА:

Штампарија
ЈП „Службени гласник“
Београд

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2030-743

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

Поруке наде за 2022.

Са здања Сандвел колеца у Бирмингему, Енглеска, студенте и пролазнике већ недељама поздрављају светлеће инспиративне поруке упућене нашој будућности. У кампањи „Порука за мене у 2022“, осмишљеној да се заједница окупи и охрабри а нормалност што пре успостави, још неколико тамошњих зграда осветљено је кратким реченицама које, по избору локалног становништва, укључују изразе: пријатељ, радост, смех, загрљај. То су појмови по којима они убудуће желе да памте две тешке године иза нас.

Много циљева које смо имали за прошле године морали смо да одложимо за касније и да научимо да живимо мирно из дана у дан. Јер – пандемија је дала другачији смисао времену и подсетила да нешто неочекивано може да стане на наш добро замишљени пут и да заустави сваки напредак. Истовремено, прошла година је била подсетник да је свет повезанији него икада и та заједничка снага је тријумфовала.

Веома је тешко предвидети куда ће свет кренути у наредних неколико година али је реално претпоставити да ће ковид имати много

Ово је само један од начина како се појединци и читаве заједнице носе са изазовима у години која је од нас тражила да постојимо у најчуднијим околностима.

Догађаји који дуго привлаче пажњу света – и који мењају ритмове свакодневног живота – имају тенденцију да оставе наслеђе. А пандемија све више изгледа као један од кључних догађаја нашег времена. Ако је 2020. била година без председана, реч за 2021. је – непредвидива, повремено хировита. У њој је свет ипак успео да окрене плиму против пандемије чији је крај, надамо се, на видуку, иако се некад чини да се информацијама о новим вирусним варијантама, логистици вакцина и другим променљивим величинама та циљна линија стално помера унапред.

Живети у свету погођеном пандемијом било је довољно тешко, те су после много притисака и поремећаја у породичном, пословном и финансијском животу, неки једноставно прешли у режим преживљавања и трудили се само да остану на површини док пошаст не прође.

мање утицаја на наше здравље и свакодневни живот.

Нека стара понашања ће се вратити, али неће сва. Научили смо и нове лекције – да је у реду мењати посао, да се може радити и од куће, да се могу брзо креирати нове дигиталне технологије и да им се брзо можемо и прилагодити. Да се може мање путовати а више дружити напољу, посебно са комшијама у дворишту. Да је друштвени контакт врло важан јер нико није острво. Да смо се по инерцији држали старих навика и да ћемо уствари више волети неке нове. И најважније – да морамо да живимо и када све око нас изгледа неизвесно и хаотично.

Надамо се да је ово година у којој ћете лакше пронаћи пут до својих жеља.

Желимо вам да је дочекате са великом храброшћу и вером и у добром здрављу.

Немојте чекати да услови буду савршени за нови почетак. Он је сам по себи савршен.

Срећна вам Нова година! И нека буде најбоља!

М. Јовановић

ИНТЕРВЈУ СА ДРАГАНОМ КАЛИНОВИЋ, ДИРЕКТОРКОМ РФ ПИО

Веће пензије, бољи стандард пензионера

Крај године је традиционално време за сумирање и анализу онога што је урађено у протеклих дванаест месеци и представљање плана за наредну годину. То је и повод за у последњем овогодишњем броју листа разговарамо са Драганом Калиновић, директорком Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање.

Једна од најважнијих вести за Фонд у 2021. била је да су пензије после три деценије исплаћене без дотације из буџета Републике. Како је то постигнуто?

– После неколико деценија ове године први пут за исплату мајских и јунских пензија за категорију запослених, а они чине више од 84 процента од укупног броја пензионера, нису повучена планирана средства из буџета Републике. Пензије за ову категорију су у потпуности исплаћене из повећаних изворних прихода Фонда, односно више наплаћених доприноса за пензијско и инвалидско осигурање. За ове месеце из буџета су уплаћена средства дотација само за пољопривредне пензионере и професионална војна лица, као и трансфери за права по посебним прописима, разлику најниже пензије и увећање уз пензију свих категорија корисника, што су обавезујући трансфери које држава свакако покрива.

Већи број запослених који уплаћују доприносе за пензијско и инвалидско осигурање, односно повећани изворни приходи Фонда, утичу на то да се из буџета Републике повуче мање средстава за исплату пензија од планираних, што је истовремено и показатељ јачања економије и стабилности

државе. Поред тога, желим да нагласим и да актуелна пандемија није утицала на пословање Фонда, те да је исплата пензија и осталих права из пензијског и инвалидског осигурања вршена редовно и није била угрожена ни у једном тренутку.

Поред редовне исплате пензија, и други приоритети у раду Фонда – ажурност, квалитетнија услуга и једноставнија комуникација с грађанима – остали су ненарушени и у време пандемије. Већи труд или боља организација?

– И једно и друго. Подизање ефикасности и квалитета пружене услуге је увек био наш најважнији задатак. Током ове године у Фонду је примљено више од три милиона захтева и за пензије и за остала права из ПИО, од којих је 90 одсто решено у законском року. Врло потенцирамо и системски радимо на уједначавању рада и поступања организационих јединица Фонда, тако да данас када говоримо о ажурности и квалитету рада можемо рећи да је 75 одсто филијала остварило ажурност решавања у распону од 90 до 100 одсто укупног броја примљених захтева. У комуникацији са грађанима смо постигли унапређења, јер смо због минимизирања пандемијских ризика грађанима отворили нове електронске комуникационе канале и тиме изашли у сусрет њиховим потребама да добију услугу Фонда без доласка на шалтере.

На који начин је Фонд технолошки унапредио основну делатност и шта је урађено на побољшању услова у којима грађани остварују услуге у Фонду?

– Током ванредног стања омогућили смо грађанима да

Драгана Калиновић

електронским путем, преко портала е-Шалтер подносе захтеве за остваривање права из ПИО и друге захтеве, а ове године је постављена нова, унапређена верзија која коришћење тог портала чини још једноставнијим. С обзиром на то да Фонд има услугу за пријем и обраду 117 захтева, може се рећи да је овај електронски сервис међу најнапреднијим електронским сервисима у целој државној управи и потпуно је прилагођен грађанима. Реализована је анализа пословних процеса за израду новог система за подршку основној делатности Фонда, конкретно за израду апликације матичне евиденције, апликације за израду решења, за медицинско вештачење и обраду исплате пензија, а реализован је и пројекат електронске писарнице, на нивоу Фонда, чиме су се стекли услови за успостављање јединствене писарнице као дела будућег јединственог информационог система. У току је прилагођавање пословних процеса реализованом пројекту електронске писарнице, а након тога и повезивање са јединственом електронском писарницом државних органа Републике Србије.

Ради побољшања услова у којима корисници и осигураници остварују услуге у Фонду, као и услова рада за запослене, у последњих неколико

година започета је свеукупна адаптација и реконструкција пословног простора који користи Фонд за обављање своје делатности. Изграђен је нови објект у Новом Саду, површине 4,7 хиљада квадратних метара, реконструисане су зграде филијала у Ћуприји, Лесковцу, Старој Пазови, изведени већи инвестициони радови у филијалама у Зајечару, Крагујевцу, Ужицу, Ваљеву, а у току су радови на реконструкцији објеката у филијалама Врање, Вршац и Пожаревац. У 2020. и 2021. укупно је изграђено или реконструисано више од 16.000 квадратних метара пословног простора Фонда.

Какви су планови Фонда за наредни период?

– Фонд је институција на коју је упућено око 4,5 милиона грађана, осигураника и корисника права, односно пензионера. Годишње се по разним основама уради пет до шест милиона решења, уверења и потврда. Због тога је наш императив стално унапређење услуге и подизање нивоа професионалности и ефикасности. Сходно томе, Управни одбор РФ ПИО усвојио је нови Статут Фонда, који је у примени од 1. јула 2021, а којим је обезбеђено унапређење функционисања и потпуније је уређен рад Фонда, пре свега још ефикасније решавање о правима из ПИО. Фонд ће и

убудуће континуирано радити на томе да се остваривање права корисника што више поједноставе, олакша и убрза.

Што се тиче финансијског плана за 2022. годину, предвиђени су укупни приходи и примања у износу 789,97 милијарди динара. Очекивани приходи од доприноса су 662,4 милијарде динара, и учествују у финансирању Фонда са 83,85 одсто. Укупни приходи и примања, као и расходи и издаци за 2022. годину виши су за 8,1 проценат у односу на последњи ребаланс буџета који смо имали у октобру 2021. Што се тиче трансфера из буџета Републике Србије на име недостајућих средстава, односно дотација за пензије и за увећање, за следећу годину је планирано 125,48 милијарди динара, што представља учешће у укупним приходима од 15,88 одсто.

Од укупних расхода и издака за 2022. годину, за исплату пензија и других права из обавезног социјалног осигурања планирано је 771,63 милијарде динара, док средства издвојена за нето пензије износе 631,43 милијарде динара, што пред-

Служба Филијале за град Београд I на Новом Београду

ставља учешће од 9,5 одсто у БДП-у. Као што се види, структура финансирања Фонда у 2022. години је добра и тренд повећања учешћа доприноса у односу на дотације се наставља.

Шта пензионери могу да очекују у 2022?

– Поред редовне и сигурне исплате пензија, кориснике, као што је познато, с јануарском пензијом очекује увећање од 5,5 одсто, у складу са Законом, исплата новчане помоћи уз пензије за пензионере до одређене висине пензије, а у фебру-

ару и исплата једнократне новчане помоћи у износу од 20.000 динара, што ће бити највећа једнократна помоћ коју исплаћује Фонд до сада.

Ово су прави показатељи да је Србија и током пандемије сачувала своју економију и стабилне јавне финансије, као и да спроводи политику која за циљ има раст привреде али и стандарда грађана. Ми као Фонд у 2022. години имамо амбициозне планове и, захваљујући сталном расту запослености, очекујемо бољу наплату доприноса и мање дотација из буџета, без обзира што од 1. јануара важе нове стопе доприноса за ПИО које су смањене на терет послодавца за 0,5 процентних поена. Мере које држава предузима како би оснажила економију показују да је Влада Србије посвећена економском путу чији је циљ, у коначном, бољи квалитет живота свих наших грађана. У том тону и у уверењу да је пред нама још бољи период, желим да у име запослених у Фонду и у своје име свима честитам предстојеће новогодишње и божићне празнике.

Г. О.

ОД 1. ЈАНУАРА НОВИ УСЛОВИ ЗА ОДЛАЗАК У ПЕНЗИЈУ

Жене ће радити два месеца дуже

Крај године је право време да се подсетимо које измене по питању услова за остваривање права на старосну и превремену старосну пензију прописује Закон о пензијском и инвалидском осигурању у 2022. години.

Од 1. јануара граница за одлазак у старосну пензију код жена помера се за два месеца, тако да је услов за жене у 2022. години 63 године и четири месеца живота и најмање 15 година стажа осигурања. Код мушкараца и даље важе исти услови – 65 година живота и најмање 15 година стажа осигурања.

Осим овог основа за старосну пензију, осигураници оба пола могу то право остварити са навршених 45 година стажа осигурања, без обзира на године живота.

За остваривање права на превремену старосну пензију, од 1. јануара 2022. године мушкарцима ће бити потребно 40 година стажа осигурања и 59 година и шест месеци живота, а женама најмање 39 година и осам месеци стажа осигурања и 59 година живота. У овом случају пензија се трајно умањује за 0,34 одсто за сваки месец пре навршених година живота прописаних за стицање пра-

ва на старосну пензију у тој календарској години. Укупан износ умањења за превремену старосну пензију максимално може да износи 20,4 одсто.

Подсећамо и на то да би осигураник уколико жели да оствари право на пензију по условима из 2021. године, требало да раскине радни однос и поднесе захтев у овој години, како би право на пензију остварио по условима који важе у 2021. Подношење захтева 1. јануара и касније подразумева примену услова који важе у тој години. Дакле, да би се остварило право на пензију по условима који важе у 2021. години, потребно је да се најкасније 30. децембра раскине радни однос, како би се 31. децембра поднео захтев за остваривање права на пензију.

Закон о ПИО прописује померање старосног услова све до 2032. године када ће услови за жене и мушкарце бити изједначени, па ће за осигуранике оба пола бити потребно 65 година живота и најмање 15 година стажа осигурања. Када је реч о превременој старосној пензији, померање услова за одлазак у пензију ће бити до 2024. године, када ће за одлазак у пензију за оба

пола бити потребно 60 година живота и 40 година стажа осигурања.

Поступак за остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања покреће се на захтев странке који се, уз пратећу документацију, подноси надлежној филијали Фонда према месту пребивалишта подносиоца. У случају да лице нема место пребивалишта, односно боравишта у Републици Србији, захтев се подноси према месту последњег осигурања. Образац захтева за остваривање права на старосну или превремену старосну пензију грађани могу добити у свакој организационој јединици Фонда или га могу одштампати са званичног сајта Фонда ПИО из менија Обрасци. Сваки образац захтева садржи и списак доказа потребних за остваривање права које уз захтев треба доставити Фонду. Захтев са приложеним доказима могуће је предати лично на шалтеру надлежне организационе јединице Фонда или га послати поштом као препоручену пошиљку, а осим тога захтев се може поднети и електронски, коришћењем веб портала е-Шалтер, преко адресе esalter.pio.rs или преко насловне странице сајта Фонда. **Ј. Томић**

АКЦИЈА ФОНДА ПИО „МЕЂУГЕНЕРАЦИЈСКА ПОДРШКА ПРИРОДИ“

Пошумљавањем негујемо солидарност међу генерацијама

У оквиру активности које Фонд ПИО предузима на унапређењу међугенерациске сарадње и солидарности у децембру је спроведена акција „Међугенерациска подршка природи“, током које су млади и старији били заједно ангажовани на садњи дрвећа, односно пошумљавању. Оваква активност је, поред нових садница које ће допринети бољој еколошкој ситуацији и заштити природе, била и јединствена прилика да старији пренесу знање и искуства младим нараштајима и да кроз заједничко дружење дају допринос друштву.

Избор локалитета на којима је акција реализована направљен је према степену аерозагађења одређених подручја у Републици Србији, односно према еколошким показатељима, а активности су спроведене у Београду, Панчеву, Бору и Смедереву.

Акција је почела 8. децембра, када су министарка за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, проф. др Дарија Кисић Тепавчевић, и заменик директора Фонда ПИО Реља Огњеновић заједно посадили прву садницу у Карађорђевом парку у Београду.

Министарка Кисић Тепавчевић је том приликом истакла да је солидарност основа друштва и његовог развоја и да свако од нас треба да је негује и развија.

– Када кажемо међугенерациска солидарност и сарадња, одмах помислимо на помоћ старијим и немоћним особама, али међугенерациска солидарност има много шири аспект. Треба нам и енергија младих и њихов начин размишљања, али и да учимо од старијих и једни од других. Данас смо симболично посадили, заједно са пензионерима и са омладином, дрво које ће да расте, а исто тако се надамо да ће и

Министарка Дарија Кисић Тепавчевић, заменик директора Фонда ПИО Реља Огњеновић и директорка Фонда Драгана Калиновић

наша сарадња да расте, да ће крошња овог дрвета ускоро да буде богата и да ће наша сарадња да буде таква на обострану корист – рекла је Кисић Тепавчевић.

Реља Огњеновић је навео да Фонд ПИО трећу годину заредом реализује пројекат Међугенерациска сарадња којим не ставља тачку, већ зарез на пројекте сарадње младих и старијих и да се нада да ће та сарадња убудуће бити још боља и већа.

– Тиме показујемо да нам је живот наших најстаријих суграђана јако важан. Наши најстарији суграђани су ти који треба да пренесу своје животно искуство на најмлађе суграђане, а млади то треба да искористе за своју бољу будућност. Овим чином садње ми не стављамо тачку него зарез на пројекте сарадње младих и старих. Држава вредно ради, обраћа пажњу на наше најстарије суграђане што показујемо повећањем пензија од 5,5 одсто наредне године, као и највећом једнократном помоћи за пензионере од 20.000 динара – рекао је заменик директора Фонда.

Акција садње је настављена 10. децембра у Панчеву, где је посађено 30 стабала у парку Народна башта. У акцији у Народној башти, поред омладине и пензионера, учествовали су градоначелник Панчева Александар Стевановић и директорка Филијале Фонда у Панчеву Тања Вергић Топић.

Петнаестог децембра у Бору у оквиру „Међугенерациске подршке природи“ засађено је 180 стабала на више локација које је град определио. Прве саднице, пет стабала јапанске црвене трешње, на локацији у Улици Наде Димић, засадили су градоначелник Бора Александар Миликић и директорка борске Филијале Фонда Милица Лакићевић.

Дан касније у Смедереву, у парку Акваријус, засађено је још 200 садница, а у садњи су учествовали градоначелник Смедерева Јован Беч и начелник у Филијали Фонда Смедерево Александар Ђорђевић. Уз помоћ пензионера и омладинаца посађена су стабла јавора, липе, украсне трешње и црвеног глога.

Током активности у оквиру „Међугенерациске подршке природи“ у ова четири града засађено је скоро 500 садница. Избор врста дрвећа усклађени су са врстама и потребама микролокација у оквиру ових градова, а Фонд је све активности спровео у сарадњи и координацији са локалним самоуправама, посебно са јавним градским предузећима задуженим за одржавање зеленила, који су пружили велику помоћ.

Треба истаћи да је ова вишеструко корисна и афирмативна акција Фонда ПИО наишла на велико интересовање и одобравање јавности и ван средина у којима је спроведена.

Г. О.

Акција „Међугенерациска подршка природи“ започела у Карађорђевом парку у Београду, настављена у Панчеву, Бору и Смедереву

ФИЛИЈАЛА РФ ПИО НОВИ САД ПОЧЕЛА СА РАДОМ У НОВОЈ ЗГРАДИ НА НОВОЈ АДРЕСИ

Бољи услови за грађане и запослене

Од 27. децембра 2021. Филијала РФ ПИО Нови Сад ради у новој згради, на адреси Житни трг бр. 3, где ће се обављати сви послови из надлежности ове филијале.

Обавештење

Од 27. децембра 2021. године сви послови који су се обављали у Лончарској бр. 10 и на Житном тргу бр. 1, као и послови првостепеног медицинског вештачења, обављају у новој згради Филијале Нови Сад, на Житном тргу бр. 3. Радно време од 7.30 до 15.30 часова.

Нова зграда Републичког фонда ПИО у Новом Саду је највећа инвестиција Фонда, изграђена из сопствених средстава, с циљем да се грађанима, односно корисницима, осигуранцима и запосленима пруже

бољи услови за рад и остваривање права.

На 4,7 хиљада квадратних метара, урађених по свим грађевинским стандардима, обезбеђен је адекватан шалтерски простор за странке, просторије за медицинско вештачење које су у потпуности прилагођене особама са инвалидитетом и особама са различитим поремећајима здравља, професионалан радни и архивски простор, са прилазом згради која је прихватљива за све потребе грађана.

У Шалтер сали која се налази у приземљу тренутно ради девет шалтера. Услуге из остваривања права из ПИО пружају им на шест шалтера радници Филијале РФ ПИО Нови Сад, а на преостала три шалтера запослени из Покрајинског фонда (ПФ) из домена рада ПФ. У приземљу зграде налази се и просторија за првостепено вешта-

чење туђе помоћи и неге, канцеларија дежурног правника за пружање бесплатне правне помоћи и канцеларија за остваривање права из члана 15 Закона о ПИО.

На првом спрату се обављају послови првостепеног медицинског вештачења, на другом су смештени запослени који раде на пословима матичне евиденције, а на трећем спрату су писарнице и експедиција. Ту се обављају и послови из

области приватног осигурања и финансијски послови. На четвртном спрату су распоређени запослени који раде на доношењу решења из ПИО, а запослени који раде на пословима исплате пензија налазе се на шестом спрату.

Све просторије у новој згради Филијале опремљене су најсавременијом техничком опремом, уз примену највиших стандарда енергетске ефикасности и екологије. **М. Мектеровић**

СТО ГОДИНА НАЦИОНАЛНЕ СЛУЖБЕ ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ

Најнижи број незапослених

Национална служба за запошљавање обележила је 14. децембра сто година постојања и рада, а свечаности поводом јубилеја присуствовала је и министарка за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, проф. др Дарија Кисић Тепавчевић. Министарка је изразила уверење да ће заједничким снагама и у наредном периоду бити бележени импозантни резултати на тржишту рада.

– Имамо чиме да се похвалимо за време ових пандемијских година. Једна смо од ретких земаља која је успела да значајно побољша услове на тржишту рада. Сваки месец се бележе бољи резултати у односу на претходни када је у пита-

Министарка Дарија Кисић Тепавчевић на обележавању јубилеја НСЗ

њу запошљавање, а од почетка године до данас 207.000 људи са евиденције НСЗ је добило посао, што је за 7,2 одсто више него прошле године. Практич-

но сваког месеца имамо боље показатеље у односу на претходни. То су импозантни бројеви и надам се да ћемо тако наставити – истакла је Кисић

Тепавчевић, која је запосленима у Националној служби и директору Зорану Мартиновићу честитала велики јубилеј.

– Срећна сам што имам прилику да са вама учим и радим. Чека нас још лепих годишњица и чекају нас још бољи показатељи на тржишту рада – навела је министарка за рад.

Према подацима Националне службе за запошљавање, упркос пандемији ковида 19 и отежаним условима рада, забележени су позитивни трендови на тржишту рада – стопа незапослености је дужи временски период између 9 и 11 одсто, што је показатељ стабилности на тржишту рада, а број незапослених на евиденцији НСЗ је на историјском минимуму. **Г. О.**

ИСПЛАТА ПЕНЗИЈА И ДРУГИХ ПРАВА

Пензија и пуномоћнику или на рачун установе

Наши старији рођаци и суграђани памте времена када је било уобичајено да пензију доноси поштар. Били су поштари тада драги гости у кући, док су са смешком бројали новац и предавали га корисницима пензија. Посебно су им се радовали унуци, којима би следио неки ситан поклон, чисто да се леп догађај додатно обележи и учини још лепшим.

Дошла су онда нека друга времена и све више пензионера почело је свој новац да поверава банкама, уз пензијски чек, односно извештај да је новац легао на рачун. Наравно, увек је било оних који су се држали традиционалног начина примања пензије – у готовини. Ређе из навике, а чешће из практичних разлога – нису свима банке баш близу, или лако доступне, а нису сви баш ни вични подизању новца на шалтеру или на банкомату. Ипак, избор је и даље остао на пензионерима.

Међутим, од 1. јануара 2019. године, законски прописи су измењени и исплата пензије могућа је искључиво на текући рачун корисника. Нове одредбе Закона односе се на нове кориснике, док су корисници којима је закључно са исплатом пензије за децембар 2018. године (за категорију осигураника запослених први део пензије за децембар) вршена исплата на кућну адресу или преко шалтера испоручне поште могли да наставе са овим начином исплате и након 1. јануара 2019.

Од тог дана, пак, запослени у Фонду свим подносиоцима захтева за пензију скрену пажњу да уз захтев предају и одговарајућу потврду банке (у зависности од банке, овај документ се назива и овлашћење или дозвола) о отвореном текућем рачуну на који ће се исплата вршити. Такође је неопходно да се провери да је на захтеву за пензију исправно наведена адреса пребивалишта која се слаже са званичном из личне карте, јер у противном будући пензионер може да има проблема у исплати, али и у коришћењу здравственог осигурања. У случају да пензионер има пребивалиште ван Републике Србије, исплата се врши на девизни рачун у банци коју корисник изабере, а о коме такође обавештава Фонд одговарајућим документом који издаје банка. Исплата пензије у иностранству може да буде условљена и редовним доставља-

њем потврда о животу, како би се избегло да због касног сазнања о смрти корисника дође до великог износа преплате и административних компликација.

Исплата пензије, по жељи корисника, може да се врши и овлашћеном пуномоћнику. Корисници пензија и других права могу да доставе пуномоћје оверено код јавног бележника или друге овлашћене институције (нпр. у конзулату Републике Србије, за кориснике са пребивалиштем у иностранству), којим овлашћују друго лице да у њихово име, на свој рачун, прима месечне износе права. Овакво пуномоћје важи до опозива, односно до смрти корисника или лица које је опуномоћено. У случају опозива пуномоћја, корисник права је дужан да достави податке о свом рачуну у банци,

или ново пуномоћје другом лицу, како би се исплата несметано наставила.

У случају да се исплата пензије, или других права, врши кориснику који је смештен у одговарајућу установу за смештај (нпр. старих лица), исплата може да се врши и преко те установе, па је могуће и да се од пензије непосредно намирују трошкови смештаја, делимично или у целости, док преостали део пензије остаје на располагању кориснику права.

Пензионери такође могу да користе и погодност да на рате које се непосредно обустављају од пензије купе нешто од предузећа која су са Републичким фондом за пензијско и инвалидско осигурање закључила одговарајуће уговоре. На овај начин пензионер може да купи нешто што му је потребно без коришћења чекова или готовине. Обавештење о дугу доставља се Фонду који од пензије врши обуставу одговарајућег износа кроз месечне рате.

Важно је да нагласимо и да сви пензионери имају обавезу да о променама које су наступиле након остваривања права обавесте организациону јединицу Фонда која им врши исплату пензије. Тако, на пример, корисници породичних пензија треба да доставе обавештење о запослењу, а деца и о завршетку школовања. Сви корисници треба да пријаве промену адресе пребивалишта, а посебно треба да воде рачуна корисници иностраних пензија којима у случају запослења може да буде обустављена исплата пензије што обавезно треба да провере у држави чију пензију користе.

М. Мирић

Јагодина: обука за управљање виљушкарком

У јагодинској филијали Националне службе за запошљавање недавно су уручени сертификати полазницима обуке за управљање виљушкарком. Обуку је завршило петоро полазника а реализована је у сарадњи са Академијом Оксфорд.

– Пет незапослених лица која имају завршену основну школу добило је прилику да стекне нова знања и вештине. Очекујемо да им обука помогне у проналажењу послодавца, а један од њих је већ добио понуду за посао – истиче Светлана Митровић, в.д. директора филијале НСЗ у Јагодини.

Јовица Спасић из Медојевца крај Јагодине, један од петорице полазника ове обуке, каже да му стечено знање и добијени сертификат веома значе. Током трајања обуке полазници су примали накнаду од 7.000 динара а имали су и плаћене путне трошкове. Из јагодинске Националне службе за запошљавање истичу да ће наставити са сличним обукама у циљу смањења незапослености.

Покрајинско признање поводом Дана људских права

Поводом обележавања 10. децембра – Међународног дана људских права, председнику Националног савета мађарске националне заједнице Јенеу Хајналу уручено је Покрајинско признање у области људских и мањинских права „Људевит Мичатек“ (на слици).

Признање му је уручио председник Покрајинске владе, Игор Мирковић, који је рекао да се у Војводини континуирано ради на побољшању људских и мањинских права, те да је Скупштина Војводине, на предлог Покрајинске владе, пре три године установила овај дан, као један од датума од покрајинског значаја.

Војводина је, како је истакао Мирковић, место складног заједничког живота равноправних људи, без обзира на националну, конфесионалну или културолошку припадност, а уз то и место где националне мањине уживају сва права, чији је ниво често и изнад највиших међународних стандарда.

Лауреат Јене Хајнал истакао је да је велика част на Међународни дан људских права примити једно од највиших признања АП Војводине, те да је оно велика подршка, како за њега тако и за све припаднике мађарске националне мањине.

Бојник: пола милиона динара за пчеларе

Општина Бојник издвојила је буџетом за ову годину пола милиона динара за подстицање пчеларске производње. Уговори о субвенционисању узгоја пчела, а на име подизања нових кошница, потписани су 16. децембра са 20 углавном млађих пчелара.

Пчелари ће појединачно по уговору добити око 30.000 динара.

– У протеклих пет година субвенционисали смо 48 млађих пчелара с намером да подстакнемо њихов останак на селу, а активности на подстицају пчеларства биће настављене и у наредној, 2022. години – истакао је овим поводом председник општине Бојник Небојша Ненадовић.

Упоредо са поделом уговора о субвенцијама за пчеларску производњу младим пољопривредницима је подељено и 100 садница белог јасена у оквиру акције под називом „Посади свој хлад“ (на слици).

Ниш: новогодишњи пакетићи за најмлађе

Фондација Новак Ђоковић поделила је у првој половини децембра новогодишње пакетиће деци из социјално угрожене породице са списка Центра за социјални рад у Нишу.

– Желели смо да усрећимо малишане из Ниша, и то оне најмлађе којима ће поклони да донесу највећи осмех на лицу – рекла је Јелена Ђоковић која је на челу Фондације.

Био је то увод у даљу сарадњу са градом будући да ће Фондација уложити средства у адаптацију Месне заједнице „Божидар Аџија“ на Булевару Немањића која ће бити претворена у вртић у коме ће бити места за 150 малишана. Дато је и зелено светло за опремање обданишта у приградском насељу Брзи брод.

Београд: изложба старих и ретких књига из 17. века

У Библиотеци града Београда од 23. децембра 2021. до 22. јануара 2022. одржава се изложба „Културна добра од изузетног значаја Библиотеке града Београда: Старе и ретке књиге 17. века на страним језицима“.

Љубица Ђоровић, ауторка изложбе, каже да је изложено пет старих и ретких књига на страним језицима, које су проглашене културним добрима од изузетног значаја и представљају највреднију грађу Библиотеке.

Три књиге су посвећене Бечком рату и стварању Свете лиге против Османског царства и непосредно сведоче о том времену. Поред њих ту је и путопис енглеског путописца Брауна, у коме се налазе подаци о свакодневном животу у Београду као главној станици на путу ка Цариграду, те пета књига која сведочи о историји острва Крф.

Управница Библиотеке града Београда, Јасмина Нинков, наглашава да посетиоци могу и да прелистају ове вредне књиге на дигиталном киоску који се налази поред специјалне витрине у којој су књиге изложене.

Просечна нето зарада у октобру – 66.048 динара

Према саопштењу Завода за статистику, просечна зарада у октобру 2021. износила је 66.048 динара, а половина запослених је месечно примала мање од 50.000 динара.

Нето зараде су у периоду јануар–октобар 2021. године у односу на исти период прошле године, према подацима Завода, порасле за 8,9 одсто номинално и за 5,3 одсто реално.

Просечна бруто зарада обрачуната за октобар 2021. године износила је 91.132 динара. Раст бруто зарада у периоду јануар–октобар 2021. године, у односу на исти период прошле године, износио је 8,7 одсто номинално, односно 5,1 одсто реално.

У поређењу са истим месецом претходне године, просечна бруто зарада за октобар 2021. године номинално је виша за 9,7 одсто, а реално за 2,9 одсто, док је просечна нето зарада номинално виша за 9,9 одсто, односно за 3,1 одсто реално.

Медијална нето зарада за октобар 2021. године износила је 50.000 динара, што значи да је 50 одсто запослених остварило зараду до наведеног износа.

Власотинце: новогодишња продајна хуманитарна изложба

И ове године у центру Власотинца одржан је Новогодишњи вашар рукотворина деце са посебним потребама, корисника Центра за децу и омладину, и то јубиларни, десети пут.

Изложбу радова деце и омладине са посебним потребама помогли су њихови другари, ученици ОШ „Вук Караџић“ из села Тегошница који су уступили своје ручне радове вршњацима у Власотинцу на даљу обраду.

У организацији Туристичке организације општине Власотинце приређен је и шести Новогодишњи базар младих и новогодишња журка за најмлађе власотинчанке школарце. Било је раздрагано и весело, уз балоне, Деда Мразеве, вилењаке...

Добричин прстен постхумно Ланету Гуговићу

У Југословенском драмском позоришту, на манифестацији одржаној 23. децембра, награда за животно дело „Добричин прстен“, постхумно је уручена породици Милана Ланета Гуговића.

Доделу награде организовало је Удружење драмских уметника Србије, а председник удружења, Војислав Воја Брајовић, том приликом је рекао да ће се колеге с поносом сећати Ланета, који је обележио успех многих позоришта, Народног, ЈДП-а, Атељеа 212, и пружио велики допринос култури наше земље. Брајовић је истакао да је Гуговић био особа у тој мери да данас да је жив и здрав, највероватније не би ни дошао да прими награду, већ би послао неког од своје четворо деце.

– Сва срећа па данас има ко да прими ову награду, ту су му деца Милица, Невена, Спасоје и Јанко – казао је Брајовић.

Милан Гуговић је 34. носилац ове награде, која представља најзначајније глумачко признање у нашој земљи. Састоји се од златне копије прстена Добрице Милутиновића и од уникатне, осликане дипломе на пергаменту, рада академског сликара и сценографа Герослава Зарића.

Награду „Добричин прстен“ Гуговићевој деци уручио је лауреат за 2020, Петар Божовић.

Сврљиг: здравствена едукација Ромкиња

У оквиру пројекта подршке ромској популацији „Сачувајмо и заштитимо здравље“, у Сврљигу је одржано предавање и едукација жена за самопреглед дојке.

Предавање и обуку приредила је медицинска екипа Дома здравља Ниш, а све у циљу повећања свести жена о значају прегледа и повећању мотивације жена да учествују у скрининг прегледима. Само благовремени прегледи доприносе да се болест излечи и смањи смртност од ње.

Ово предавање намењено Ромкињама подржало је Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог Владе Републике Србије.

Улагање у повећање наталитета

Општина Сврљиг улаже значајна средства у повећање наталитета. Недавно је допуњена скупштинска одлука о признавању права на једнократну новчану помоћ за новорођенчад у износу од 60.000 динара коју може да оствари један од родитеља.

И даље је на снази Одлука о исплати помоћи за сваку новорођену бебу од 15.000 динара месечно до навршене прве године живота. Незапослене породице које живе на селу добијају месечно по петнаест хиљада динара, а оне у граду по десет хиљада, док дете не напуни годину дана.

Милан Михајловић, председник СО Сврљиг (на слици, други слева), каже да је општина омогућила и новчану помоћ за два покушаја вантелесне оплодње. Износ помоћи је до 250.000 динара.

У организацији општине Сврљиг одржана је и радионица „Сервис за помоћ мајкама деце до годину дана“. Мајке су на овом семинару могле да питају педијатра за све недоумице у вези са негом и чувањем деце. Пројекат је подржало Министарство за бригу о породици и демографију Владе Републике Србије.

АКТИВНОСТИ ЗАВОДА ЗА СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ У 2021. ГОДИНИ

Од фебруара споразум са Квебеком

Завод за социјално осигурање, као орган за везу Републике Србије надлежан за примену међународних споразума о социјалном осигурању, и поред актуелне пандемије, реализовао је у 2021. години бројне активности у области спровођења међународних споразума о социјалном осигурању, пре свега разговоре органа за везу.

– Када је реч о државама са простора бивше Југославије, у области пензијског и инвалидског осигурања није било разговора органа за везу, већ се одвијала редовна комуникација са носиоцима. У области здравственог осигурања одржани су путем видео конференције разговори органа за везу Републике Србије и Републике

Зоран Пановић, в. д. директора Завода за социјално осигурање

промени начина обрачуна трошкова здравствене заштите, односно да се трошкови здравствене заштите убудуће исказују у стварним трошковима, а не путем паушалних износа. Област здравственог осигурања разматрана је и у разгово-

ве – каже Зоран Пановић, в. д. директора Завода за социјално осигурање.

У области пензијског и инвалидског осигурања, како наводи, Завод је одржао видео конференцију и са Пензијским фондом Руске Федерације, на којој

осигурања, пензијског осигурања, повреда на раду и професионалних болести и за област породичних давања за примену новог споразума између Владе Републике Србије и Владе Републике Француске о социјалној сигурности, чије се ступање на снагу очекује у 2022.

– Имајући у виду да 1. фебруара 2022. ступа на снагу Уговор о социјалној сигурности између Владе Републике Србије и Владе Квебека, у 2021. се интензивно радило на коначном утврђивању двојезичних образаца у области социјалног осигурања, а како би се створили услови да се уговор по ступању на снагу несметано спроводи, са колегама из Квебека одржано је више видео конференција. Важно је истаћи и пројекат EDAS – електронску размену података у области ПИО и здравственог осигурања и здравствене заштите између Аустрије и Србије – чија ће реализација убрзати размену података између институција социјалног осигурања Србије и Аустрије и омогућити бржу обраду појединачних предмета и ефикасније остваривање права. Закључивање тог споразума замениће постојећи начин размене који се заснива на достави докумената у папирном облику, и омогућиће бржу, лакшу и сигурнију размену информација. У вези са реализацијом EDAS пројекта формирано је пет радних група које чине представници свих институција социјалног осигурања, као и управљачка група надлежна за координацију рада радних група и доношење кључних одлука. Одржано је неколико састанака управљачке и појединих радних група, на којима су разматрана бројна питања, а у плану је интензивирање рада током 2022. како би од почетка 2023. могло да се започне са пилот пројектом који ће претходити увођењу

Са разговора у Бањалуци у новембру 2021.

Словеније у вези са применом новог Договора о накнади трошкова здравствених услуга и садржају двојезичних образаца. Такође, у Бањалуци су одржани разговори са колегама из БиХ, на којима су разматрана отворена питања и проблеми који се појављују у примени Споразума између Савезне Републике Југославије и Босне и Херцеговине о социјалном осигурању. Договорено је да се приступи

рима органа за везу Републике Србије и Савезне Републике Немачке, путем видео конференције, где је разматрана могућност употребе двојезичних образаца без печата и потписа, промена начина обрачуна трошкова здравствене заштите немачким осигураницима са пребивалиштем у Србији и могућност увођења електронске размене података између носилаца осигурања две држа-

ва разматрана бројна питања ради ефикасније примене споразума о социјалној сигурности између две државе и лакшег остваривања права из ПИО, а следећи сусрет биће почетком 2022. године. Током 2021. Завод је одржао више видео конференција са француским органом за везу (CLEISS), на којима се разматрала и утврђивала садржина двојезичних образаца у области здравственог

потпуне електронске размене података – истиче Зоран Пановић.

Као резултат успешне сарадње институција две државе у области социјалног осигурања, у јуну 2021. у Београду је потписан уговор између Специјалне болнице за рехабилитацију Бања Ковиљача и Завода за пензијско осигурање Аустрије, којим се регулише пружање медицинске рехабилитације аустријским осигураницима, односно пензионерима, у Бањи Ковиљачи.

– Пројекат је започео 2017. године и Завод је, као координатор активности са српске стране, интензивно учествовао у стварању услова за закључивање тог уговора. У 2021. смо, као и претходних година, учествовали и на пензијском семинару у Будимпешти, догађају који организује Државни трезор Мађарске, под покровитељством Међународног удружења социјалне сигурности (ISSA). На семинару учествују представници завода, фондова и институција социјалног осигурања земаља ЕУ, као и универзитета и катедри које се баве питањима социјалне сигурности, а тема последње конференције била је „Физички и људски капитал у друштву које стари“. На позив домаћина, био сам модератор у оквиру друге панел дискусије конференције – наводи Пановић.

Директор Завода за социјално осигурање подсећа да је 1. фебруара 2021. ступио на снагу Споразум о социјалној сигурности између Владе Републике Србије и Владе Народне Републике Кине, који регулише несметану исплату давања на територију друге државе уговорнице, упућивање запосленог на рад у другу државу и друго. Поред тога, представници Завода су током 2021. активно учествовали и у преговорима надлежних министарстава о закључивању нових уговора о социјалном осигурању са Тунисом, Азербејџаном и Аустралијом, а пружен је, као и увек, велики број савета и одговора на предстатке грађана у вези са остваривањем права из области социјалног осигурања.

Г. О.

Учесници конференције у Новом Саду посвећене женском предузетништву

У НОВОМ САДУ КОНФЕРЕНЦИЈА О ЖЕНСКОМ ПРЕДУЗЕТНИШТВУ

Жене одговоран и креативан део друштва

У организацији Владе Републике Србије, Покрајинске владе АП Војводине и Удружења предузетница „Бизнис на штиклама“, у Мастер центру на Новосадском сајму 9. децембра је одржана конференција под називом „Женско предузетништво у време глобалних изазова“.

На скупу коме су присуствовале бројне предузетнице, министарка за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, проф. др Дарија Кисић Тепавчевић, истакла је да су жене носиоци и породице и друштва у целини а да време женског предузетништва тек долази и то је прилика да жене покажу колико знају и могу.

Министарка је навела да су и даље присутни неповољни индикатори када је реч о положају жена на тржишту рада у Србији и да жене у трећем кварталу 2021. у укупној структури незапослених учествују са 56,1 одсто. Због тога су, како је рекла, жене у Стратегији запошљавања у Републици Србији за период од 2021. до 2026. године препознате као рањива група којој је потребно усмерити више пажње и више мера активне политике запошљавања.

Кисић Тепавчевић је подсетила да је током 2020. године у мере активне политике запошљавања било укључено више од 65.000 особа са евиденције незапослених, од којих је жена било више од половине – око 54 одсто. У обуку за развој предузетништва у 2020. било је укључено 12.500 незапослених, од којих су половина биле жене, док је субвенција за запошљавање одобрена за укупно 3.600 особа, од којих је жена било нешто више од 49 одсто.

– Када је у питању подршка остваривању квалитетних пословних идеја и покретања сопственог посла, посебно охрабрује податак да је од почетка године до данас субвенција за самозапошљавање додељена за 3.038 незапослених,

од којих је 59 одсто жена, што је знатно више него у 2020. години – рекла је министарка.

Председник Покрајинске владе АП Војводине, Игор Мирковић, на отварању конференције истакао је да је обавеза целог друштва и трајно опредељење Покрајинске владе да жене, као одговоран и креативан део друштва, морају заузети значајније место у укупном привредном амбијенту.

– Наш задатак је да их у томе подржимо. Покрајинска влада пружа подршку женском предузетништву кроз више програма, међу којима су програм запошљавања, директне буџетске линије Покрајинског секретаријата за привреду и туризам, као и програми Завода за равноправност полова – изјавио је Мирковић.

Према његовим речима, у протеклих пет година Покрајинска влада издвојила је 140 милиона динара преко посебне буџетске линије, као и 45 милиона динара за подршку женама да покрену свој први бизнис.

– Тиме жене дају допринос не само свом положају у друштву, већ и укупном економском развоју земље. Имамо способне, одважне и храбре жене које постижу велике резултате у свим областима – нагласио је председник Покрајинске владе.

Бранко Ђурчић, потпредседник Покрајинске владе и председник Савета за координацију и праћење економских активности у области економског развоја на територији АП Војводине, истакао је да жене треба охрабрити, оснажити, пружити им подршку и подстрек, посебно у ово време пандемије, док је Софија Бајић из Клуба предузетница „Бизнис на штиклама“ изјавила да се, упркос пандемији, може рећи да су жене веома храбре и да су у последњих годину и по дана отвориле око 30 фирми.

М. Мектеровић

СПОРАЗУМ ПОКРАЈИНСКОГ СЕКРЕТАРИЈАТА ЗА ПРИВРЕДУ И ТУРИЗАМ И ПРИВРЕДНЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ

Унапређење постојеће сарадње

Покрајински секретар за привреду и туризам др Ненад Иванишевић и директорка Сектора предузетништва Привредне коморе Србије (ПКС) Бранислава Симанић потписали су 8. децембра споразум о сарадњи између Покрајинског секретаријата за привреду и туризам и ПКС. Мотив за потписивање овог документа је заједничко деловање и институционална подршка сектору привреде и предузетништва, са акцентом на женском предузетништву. Секретар Иванишевић је посебно истакао да је заједничко опредељење обострана усмереност ка привреди и предузетницима, те да је циљ потписивања меморандума значајно унапређење постојеће сарадње, односно, жеља да се она обогати бољом координацијом и разменом знања, искустава и добре праксе.

– Идеја је да током припремања конкурса Секретаријата буде имплементирано богато искуство које има Сектор за предузетништво ПКС, с циљем да средства до предузетника дођу брже и ефикасније. Драгоцена је њихова помоћ, а већ данас смо добили сугестију да помогнемо привредницима, односно да им олакшамо припрему неопходне документације код подношења пријаве на конкурсе. Привредна комора Србије би пружала помоћ и подршку предузетницима приликом конкурисања за подстицајне мере Секретаријата, што би тај поступак учинило бржим и лакшим – рекао је Иванишевић.

Покрајински секретар је истакао да је потписивање споразума корак даље у сарадњи са ПКС која ће бити заснована на информисању привредника и предузетника о пројектима ових институција,

Др Ненад Иванишевић и Бранислава Симанић потписују споразум о сарадњи

на промоцији заједничких догађаја и оних од обостраног интереса, на едукацији, предавањима, тренинзима. Поред тога, како је навео, значајна ће бити сарадња на информисању јавности и заинтересованих страна о подстицајним мерама, односно јавним конкурсима и пројектима Секретаријата и Коморе.

Бранислава Симанић је истакала да се овим меморандумом значајно унапређује досадашња сарадња и по питању женског предузетништва на територији АП Војводине.

– Постоји велики број општих удружења предузетника који послују у Војводини и имају своје представнике у Парламенту предузетника Привредне коморе Србије који представља највиши орган одлучивања у Републици Србији када је предузетништво у питању. Наша намера је да пове-

ћамо тај број у наредном периоду, односно да свака локална самоуправа на територији АП Војводине има своје опште удружење предузетника, а самим тим и свог представника у Парламенту предузетника. Такође, ПКС ће у наредном периоду радити на унапређењу женског предузетништва, на економском оснаживању жена, подстичући што већи број жена у Војводини да започну сопствени посао, уз помоћ институционалних механизма који ће бити предочени управо заједничком сарадњом са ресорним секретаријатом – изјавила је директорка Симанић и додала да ће једна од првих заједничких активности бити припреме привредника и привредница за одлазак на међународну изложбу у Дубаију, у оквиру недеље женског предузетништва у јануару 2022. године. **М. Мектеровић**

ЈАГОДИНА: ПРЕДУЗЕТНИЧКЕ РАДИОНИЦЕ ЗА МЛАДЕ

Развијање пословних вештина

Канцеларија за младе града Јагодине, у сарадњи са локалном самоуправом и Министарством омладине и спорта Републике Србије, организовала је бесплатне радионице за будуће и постојеће предузетнике. Циљ овог пројекта био је унапређивање предузетничких вештина код младих људи који желе да покрену свој посао. С тим у вези на овим радионицама говорило се о различитим темама и областима, као што су планирање финансија али и боље видљивости предузетничких активности на интернету као модерном виду масовних комуникација.

Предавачи сматрају да овакви пројекти доприносе даљем

развитку пословних идеја код младих људи, те да своје идеје не треба да задржавају за себе већ да раде на њиховом проширењу. Горан Радисављевић,

директор Тимочког омладинског центра, један од предавача, истакао је да се у овој теми не ради само о онима који би да покрећу свој бизнис већ о јед-

ном ширем спектру едукације о стварању предузетничког духа. Полазници ове радионице имаће прилике да бесплатно представе своје послове на недавно направљеном веб сајту под називом „Јагодински трг“. Ненад Јовановски, координатор Канцеларије за младе у Јагодини, истиче да је овај сајт замишљен као сервис од велике помоћи предузетницима у развоју са низом појединачних сервиса који им олакшавају почетак рада. Јовановски наводи да ће полазници имати и годину дана бесплатне подршке својих ментора предавача са којима су сарађивали током радионице.

А. Грковић

Обележена два јубилеја

На Међународни дан особа са инвалидитетом, 3. децембра, свечаном академијом Савез слепих Србије обележио је 75 година постојања и пола века рада Библиотеке за слепе „Др Милан Будимир“. Свечаности су присуствовали потпредседница Владе и министарка културе и информисања, Маја Гојковић, државна секретарка у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Стана Божовић, председник скупштине Аутономне Покрајине Војводина, Иштван Пастор, патријарх српски Порфирије, београдски надбискуп Станислав Хочевар, представници локалних самоуправа и представници организација слепих и установа за слепе из целе Србије.

У културно-уметничком програму учествовали су слепи и слабовиди уметници и њихови пријатељи. У форми видео прилога представљен је рад Библиотеке за слепе од њеног оснивања до данас. На свечаној академији додељене су повеље заслужним институцијама, установама и појединцима за успешну сарадњу и велики допринос унапређењу положаја и афирмацији слепих и слабовидих особа, а проглашени су и почасни чланови Савеза слепих Србије. Присутне је у име 12.000 слепих и слабовидих особа поздравио председник Савеза слепих Србије, Милан Стошић.

Гости свечаности високе званице из политичког, културног и верског живота Србије

– Ово је свечани тренутак, 75 година у историјском смислу и није много, али 75 година у којима је сваки дан у години и сваки сат у дану и сваки минут у сату испуњен бригом за слепе, онда је то свакако важно и значајно. Ми смо поносни на нашу државу Србију и све оно што чини да би наш положај у друштву био бољи, и поносни и захвални, а наставићемо да се боримо да будемо још активнији и прихваћенији – рекао је Стошић.

Министарка културе Маја Гојковић истакла је да библиотека Савеза, која је највећа у региону, чува драгоцену културно благо, и да је незаменљив чувар српског језика у његовом звучном облику и на Брајевој азбуци.

– Својом богатом збирком књига и публикација ова библиотека даје немерљив допринос на пољу културе и књижевности и могућност слепима и слабовидима за њихово усавршавање и образовање – истакла је Гојковић.

Патријарх српски Порфирије у свом обраћању благословио је свечану академију Савеза слепих Србије.

– Вид је човеку дат да, гледајући истину, разуме смисао, разлог и циљ свога постојања и сваки сусрет са особама које имају проблема са видом ме је враћао себи. Вид није пре свега телесна, физичка функција, то је духовна функција, духовни део човековог бића – рекао је патријарх српски.

Државна секретарка Стана Божовић је истакла да награда коју су добили обавезује ресорно министарство да и даље настави са побољшањем положаја особа са инвалидитетом и подсетила да су УН установиле 3. децембар као Међународни дан особа са инвалидитетом и да важи за све државе.

– На овај дан треба да видимо шта је то што смо урадили, шта је то што још боље можемо да урадимо свих 365 дана, да помогнемо, да унапредимо, да пружимо подршку – додала је Божовић и позвала све друштвено одговорне компаније да, у складу са законом, пруже подршку када је у питању запошљавање особа са инвалидитетом.

Јелена Томић

Од белетристике до науке

Библиотека Савеза слепих Србије „Др Милан Будимир“, која носи име по једном од најзначајнијих српских филолога, почела је са радом 1. октобра 1971. и од тада се бави пословима штампања књига на Брајевом писму и снимања књига у звучној техници. Процес штампања једне књиге на Брајевом писму дуг је и веома скуп. Библиотека располаже са око 6.000 наслова и више од 50.000 свезака на Брајевом писму, а поседује и око 7.000 наслова у звучном формату, који се снимају у тонском студију библиотеке. Једна од највећих библиотека за слепе у Европи својим члановима доставља књиге које они враћају уз бесплатну поштарину, а одскоро имају и читаоницу опремљену рачунарима са говорним софтвером, као и Брајевим редом и лупом за слабовиде. Што се тиче жанрова, у библиотеци за слепе налази се све, од белетристике, преко научних књига, до уџбеника за ученике.

Основан Клуб иконописаца и сликара ПТДС

Оснивачка скупштина клуба иконописаца и сликара, Покрета трећег доба Србије (КИС – ТДС), одржана је 17. децембра, симболично на Дан уметности, у сали Савеза пензионера Србије. Скупштину је

отворио Момчило Вуксановић Мома Брада, који је био и иницијатор оснивања клуба.

После усвајања одлуке о оснивању КИС – ТДС и учлањењу клуба у Покрет трећег доба Србије, усвојен је Статут

и изабрано руководство клуба. Скупштини је присуствовао и Андреја Савић, председник Савеза пензионера Србије.

За председника Клуба иконописаца и сликара изабрана је Бран

ка Аћимовић Грчић, сликар конзерватор из Београда, заменик је Момчило Вуксановић, сликар из Деспотовца, а секретар Светлана Веиновић из Београда.

Изабран је и управни и надзорни одбор.

Задатак новог руководства је тражење простора за окупљање чланова, као и припреме за нову скупштину и изложбу радова насталих на дванаестој колонији сликара и иконописаца трећег доба.

Г. О.

У СОМБОРСКОМ ЦРВЕНОМ КРСТУ ОТВОРЕН ЦЕНТАР ЗА НЕГУ У ЗАЈЕДНИЦИ

Место за бригу о старијима

У оквиру пројекта „Иновативне услуге за старије у локалним заједницама“ у просторијама Црвеног крста Сомбор 16. децембра отворен је Центар за негу у заједници. Реч је о пројекту који Црвени крст Србије од новембра прошле године спроводи у партнерству са аустријским Црвеним крстом, уз подршку Европске уније и Аустријске развојне агенције. Представљен је простор у којем ће боравити старије особе, као и активности које ће им бити доступне. Циљ Центра је да унапреди положај старијих особа у заједници, као и неформалних неговатеља (прежно чланова породице) који ће моћи да организују време на квалитетнији начин. Посебан акценат у свим активностима планираним у овом пројекту је на старијим особама које болују од деменције.

Свечаном отварању присуствовала је Душанка Голубовић, државна секретарка у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, која је истакла да је Центар за негу у

Креативни кутак пружа могућност за дружења

заједници у Сомбору резултат заједничке пројектне активности и Црвеног крста Србије, Завода за социјалну заштиту и организација Црвеног крста у Сомбору и Пироту. Подршком оваквим пројектима ресорно министарство наставља политику деинституционализације као одговор на потребе корисника што подразумева развој различитих врста услуга у заједници.

Од посебног значаја јесте управо то што ова услуга пружа

интегрисани приступ и излази из сфере социјалне заштите уважавајући и друге сегменте, у овом случају пре свега здравствени аспект, подвукла је државна секретарка Душанка Голубовић.

Реализација овог пројекта пружа прилику да се сагледају и нека нова искуства и уврсте у законодавни оквир који је у припреми. Такође, пружање једне овакве услуге у Сомбору и Пироту делује афирмативно

и на друге локалне самоуправе и на организације цивилног друштва да се додатно охрабре, подстичу на проучавање потреба својих корисника и изнајде иновативне одговоре.

У сомборском Центру за пружање неге у заједници налази се креативни кутак, библиотека, простор за едукације, као и за ИТ обуке, у којем ће најстарији суграђани и њихови неформални неговатељи моћи да добију стручну помоћ, савете и да учествују на радионицама, едукацијама, дружењима и вежбама.

За ову пригоду чланице и чланови Градског удружења пензионера Сомбор приредили су изложбу рукотворина.

Отварању Центра присуствовали су и представница Републичког завода за социјалну заштиту Славица Милојевић, Наташа Тодоровић, психолог у Црвеном крсту Србије и председница Геронтолошког друштва Србије, као и представници града Сомбора и сомборског Црвеног крста.

С. Стричевић

ГРАД НОВИ САД ОМОГУЋИО РЕХАБИЛИТАЦИЈУ ПЕНЗИОНЕРА

Седам дана бесплатно у бању

Према речима Милене Жарковић, секретарке Удружења пензионера града Новог Сада, 400 пензионера са пребивалиштем у Новом Саду биће упућено на бесплатну рехабилитацију у бање, а за ову намену град Нови Сад обезбедио је 10 милиона динара из буџета за 2021. годину. Удружење је организатор тог посла, у складу са потписаним Протоколом о сарадњи градоначелника Новог Сада и Удружења пензионера града Новог Сада.

По конкурсном објављеном у листу „Дневник“ 7. децембра ове године, право на овај вид опоравка имају корисници старосних, инвалидских и породичних пензија са пребивалиштем на територији града Новог

Сада, чија пензија износи до 37.129,77 динара и који немају друга лична примања. Такође, овај бенефит се односио само на пензионере који то право нису користили у последњих пет година, а није био услов да морају бити чланови Удружења. Могли су да се пријаве и пензионери из бивших република СФРЈ ако имају пребивалиште у Новом Саду дуже од пет година.

– Конкурс је трајао седам дана. Захтеве за одлазак на рехабилитацију и опоравак о трошку града Новог Сада пензионери су подносили у просторијама нашег удружења или у месним организацијама удружења. Том приликом могли су да наведу две бање у које би желели да оду од предложених:

Термал – Врдник, Бања Јунаковић – Апатин, Кањижа, Пролом бања и Бањица – Сокобања – рекла је Милене Жарковић.

Уз захтев је требало приложити чек од пензије, копију личне карте и расположиву медицинску документацију.

– Ове године се на конкурс пријавило 1.060 пензионера, а од тога ће њих 400 отићи у бање јер су стекли то право на основу утврђене ранг листе. Активисти нашег удружења су успешно обавили све послове које им је град поверио, од пријема захтева, рангирања подносилаца захтева, одређивања група, организовања превоза, све слично као и код упућивања корисника пензија на рехабилитацију у бање о трошку

Милене Жарковић

Фонда ПИО – навела је Милене Жарковић и додала да ће прва група од 106 пензионера отићи у бању Кањижа у јануару 2022. године, а планирано је да се цео посао обави до маја 2022, у зависности од капацитета и термина које ће одредити бање.

Према њеним речима, до сада је, од потписивања Протокола о сарадњи са градоначелником Милошем Вучевићем, у бање о трошку града на опоравак отишло око 2.400 пензионера са пребивалиштем у Новом Саду.

М. Мектеровић

Обележена два важна датума

Уз подршку Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, ресорног Покрајинског секретаријата и локалне самоуправе, Општинска организација инвалида рада (ООИР) Зрењанин свечано је обележила Међународни дан особа са инвалидитетом и свој јубилеј, 64 године постојања и рада.

Стеван Радишић, дугогодишњи челни човек ове организације и потпредседник Савеза инвалида рада Војводине, представио је том приликом историјат успешног рада и развоја ООИР Зрењанин од оснивања до данас. Истакао је са поносом да је ова организација, која сада броји око 6.000 чланова у 32 месне организације, била и један од оснивача Покрајинског савеза инвалида рада.

– Током целог овог периода основна функција наше организације била је да својим активностима олакша свакодневни живот својих чланова и побољша њихов социјално-економски положај, јер им је здравље

Стеван Радишић (стоји), Јулијана Станисављевић и Симо Салапура

нарушено у процесу рада, а најчешће припадају категорији пензионера са „тањим“ пензионерским чеком. Прослава овог јубилеја говори да смо тај посао са успехом обавили. Наравно, упоредо са набавкама огрева, намирница, лекова, упућивањем у бање на рехабилитацију и опоравак под повољнијим

условима од тржишних и на више рата, перманентно смо се борили, најчешће у сарадњи са стручњацима из Фонда ПИО, да се доносе и закони који штите интересе особа са инвалидитетом. Рецимо, тренутно се залажемо кроз надлежне институције Републике Србије да се прихвати наш предлог

измене Закона о ПИО у смислу да се примаоци накнаде у висини 50 одсто инвалидске пензије као материјално најугроженија популација преведу у пензионере. То је мали број људи, рецимо у Зрењанину их има око 300 – рекао је Стеван Радишић.

Како је навео, ООИР Зрењанин је у свом раду остварио изузетно добру сарадњу са ресорним министарством, Покрајинским секретаријатом, Републичким фондом ПИО и савезима инвалида рада Србије и Војводине.

Свечаности у Зрењанину присуствовали су Јулијана Станисављевић из Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања – Сектор за заштиту ОСИ, Симо Салапура, градоначелник Зрењанина и Дејан Димитријевић, директор Филијале РФ ПИО Зрењанин. Гости су похвалили досадашњу сарадњу са ООИР Зрењанин и поручили су им да су им њихова врата увек отворена.

М. Мектеровић

УДРУЖЕЊЕ МНРО ИЗ ЈАГОДИНЕ: НИСУ СВИ ИНВАЛИДИТЕТИ ВИДЉИВИ

Креативне радионице

У Јагодини постоји неколико удружења особа са неком врстом инвалидитета. Међу њима је и Удружење за помоћ ментално недовољно развијеним особама – МНРО. Удружење је ове године обележило 60 година рада и постојања кампањом „Нису сви инвалидитети видљиви“. Под овим слоганом обележили су и трећи децембар, Међународни дан особа са инвалидитетом. Због епидемије ковида 19 није било прославе већ су овај дан обележили кроз креативне радионице.

– Ми спроводимо програмске активности које су по плану Савеза МНРО Србије. Савез ове године обележава 60 година постојања. Тим поводом смо летос организовали акције на отвореном, али смо сада Дан ОСИ обележили у нашим просторија-

Бројним активностима доказују да су равноправни чланови друштва

ма јер је напољу хладно – рекла је секретарка Удружења МНРО у Јагодини, Ковиљка Берјан.

Чланови удружења су поводом овог јубилеја направили посебан видео клип који су потом поделили на друштвеним мрежама. Процењује се да у Србији постоји између

осамсто хиљада и милион особа са различитим облицима инвалидитета. Свуда у свету ове особе се сусрећу са различитим врстама друштвених баријера и често се дешава да их заједница искључује из пуног учешћа у друштву иако су и они равноправни чланови.

А. Г.

САВЕЗ ПЕНЗИОНЕРА СРБИЈЕ ПОЧЕО РАСПОДЕЛУ РАЧУНАРСКЕ И СПОРТСКЕ ОПРЕМЕ

Пензионери Баната први преузели донацију

Средином децембра представницима удружења пензионера из Баната уручено је у Зрењанину 19 сетова спортских реквизита и опреме чију је набавку омогућио Републички фонд ПИО из средстава намењених за финансирање друштвеног стандарда корисника пензија. Поред тога, Фонд је, сходно одлуци Управног одбора РФ ПИО, донирао и десет комплета коришћене и расходоване рачунарске опреме која је доведена у исправно стање. Уручење спортске и рачунарске опреме организовано је у просторијама Градског удружења пензионера Зрењанин, а догађају су, између осталих, присуствовали проф. др Андреја Савић, председник Савеза пензионера Србије, Симо Салапура, градоначелник Зрењанина Драган Петковић, секретар САПЕНС-а, и Дејан Димитријевић, директор Филијале РФ ПИО Зрењанин.

Спортска опрема се састоји од три лопте (за фудбал, кошарку и одбојку), пумпе за лопте, штопернице, шаховских гарнитуре са шаховским часовником и пикада. Опрему ће добити све чланице САПЕНС-а, а очекује се да додела спортских реквизита подстакне удружења пензионера да

Део учесника у расподели дониране опреме у Зрењанину. Андреја Савић, председник САПЕНС-а, трећи слева

покрену спортске секције ако оне не постоје, а ако постоје да се унапреде и побољшају. Циљ је да што више особа трећег доба време проводи активно кроз спортско-рекреативне активности.

Проф. др Андреја Савић је приликом уручења истакао да је примарни критеријум за расподелу ИТ опреме у првом кругу степен информатичке развијености организационих јединица САПЕНС-а.

– Оваква активност се први пут догађа у нашој организацији, која је са 650.000 чланова највећа невладина организација у земљи, преко које желимо да

нашу изузетно масовну и институционално разгранату мрежу удружења и организација квалитетнијом опремљеношћу подигнемо на виши ниво рада и функционисања. Морам да похвалим и менаџмент Фонда ПИО, јер у сарадњи и синергији са њима реализујемо ову нашу активност на републичком нивоу. Очекујем да ћемо у наредном периоду, а у договору и сарадњи са њима, успешно представити ресорном министарству и другим значајним институцијама у земљи неке наше активности и идеје усмерене ка побољшању свакодневног живота наших пензионера

– рекао је председник САПЕНС-а.

Славко Шућуровић, челни човек ГУП Зрењанин, изразио је задовољство што је ова заједничка активност Фонда ПИО и САПЕНС-а започела у Зрењанину, јер сматра да свако окупљање пензионера из више удружења представља додатни стимуланс за рад ГУП Зрењанин и доприноси додатној афирмацији Удружења.

– Оно што ми Зрењанинци очекујемо јесте да се реализује предлог нашег удружења и Покрета трећег доба да град Зрењанин буде домаћин прве Олимпијаде трећег доба на нивоу АП Војводине – рекао је Шућуровић.

Градоначелник Симо Салапура је изјавио да удружење добро ради и подржао је предлог да се Олимпијада трећег доба на нивоу АПВ одржи у Зрењанину.

Секретар САПЕНС-а Драган Петковић истакао је да се овом донацијом значајно побољшава информатичка оспособљеност пензионера, али и оперативност у раду удружења чланица Савеза. Навео је и да је план да се преостала количина компјутерске опреме подели удружењима пензионера из САПЕНС-а у првој половини наредне године.

М. Мектеровић

НИШ – ГРАДСКА ОПШТИНА ПАНТЕЛЕЈ

Превентивом против насиља над женама

У склопу бројних активности у борби против насиља над женама, у организацији Градске општине Пантелеј у Нишу је 10. децембра одржана трибина „Искључи насиље, укључи превентиву“. Повод за организовање скупа био је Међународни дан људских права а о овој теми говориле су државна секретарка у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Стана Божовић и председница општине Пантелеј Наташа Станковић (на слици).

Закључено је да Србија има добре законе и стратегију када је у питању заштита људских права, родна равноправност и спре-

чавање насиља али је неопходно њихово спровођење и строга примена.

Општина Пантелеј је међу првима у Србији усвојила акциони план за унапређење родне равноправности 2021–2025. године. Циљ тог документа је равноправност жена и мушкараца у свим пословима и стварање бољих услова у сваком од 12 села која припадају овој општини.

Државна секретарка је истакла подршку и похвалу општини Пантелеј на напорима да се побољша социјално-економски положај жена. Посебно је наглашена димензија запошљавања жена кроз државне мере

активне политике запошљавања које ова општина већ годинама практикује.

Љ. Г.

У ОПШТИНИ АЛИБУНАР ОБНОВЉЕНИ СУСРЕТИ СЕЛА

Циљ – сачувати мултикултуралност

У организацији Културног центра и под покровитељством Министарства за бригу о селу и општине Алибунар, крајем новембра у Дому културе у Алибунару целовећерњим културно-уметничким програмом завршена је манифестација „Михољски сусрети села општине Алибунар“.

Ова манифестација оживљава прошла времена с циљем очувања духа народних обичаја за будућност. Чувајући традицију наших животних средина чувамо и вредности наших народа и обичаја, етно стваралаштва, негујемо култ прошлог времена и не заборављамо лепоту народне уметности. Оно што краси Банат јесте лепота мултикултуралности. Ту вековну традицију Срба, Румуна, Словака и других народа која се преплиће и заједно живи успешно је приближила управо ова манифестација.

Отварајући сусрете председница општине Алибунар Зорана Братић истакла је да је ресорно министарство препознало ову општину као ону која треба да очува припад-

Најлепши јелеци манифестације

ност ентитета вишенационалне средине и да пренесе све то на млађе генерације.

Чланице шест удружења жена из општине Алибунар надметале су се у брзом везу, њихов задатак је био да за 40 минута извезу гранчицу, симбол банатске ношње. Најуспешнија по оцени жирија била је Славица Радуловић, чланица Удружења жена „Вредне руке Баната“ из Владимировца. Одр-

жано је и такмичење у избору најлепшег јелека. Девет девојка представило је живописну српску, румунску, словачку и банатску народну ношњу које су биле подједнако лепе па је жири све прогласио победницама.

У наставку програма песмом и игром представили су се млади таленти који успешно негују изворну народну песму и игру. Српским и румунским извор-

Славица Радуловић, победница у брзом везу

ним народним песмама представили су се вокални солисти Јована Вучуревић из Банатског Карловца и Леонид Ардељан из Николинаца, потом се играма из Шумадије представио фолклорни ансамбл Дома културе из Банатског Карловца, а играма из централне Србије ансамбл Дома културе из Алибунара. Играма из Лесковца представио се ансамбл из Владимировца. Михољски сусрети завршени су концертом „Чика Јоцини тамбураши“ из Панчева.

У леп дан обасјан михољским сунцем стала је етно радионица, изложба слика, избор најбољег литерарног рада на тему „Моје село“, рецитал, одржан је Михољски базар традиције и народних јела а у фискултурној сали Основне школе у Алибунару Дечје спортско такмичење.

Ференц Косо

МИХОЉСКИ СУСРЕТИ У ВЛАСОТИНАЧКОМ КРАЈУ

На окупу све генерације

Први од три дана манифестације Михољски сусрети села у општини Власотинце одржан је 10. децембра у Доњој Ломници, у ОШ „Браћа Миленковић“. У селу Бољару, другог дана, после официјелног дела програма, спонтано се запевало и заиграло, а у колу су били представници свих генерација, од најмлађих до најстаријих.

У власотиначком селу Конопница, трећег дана манифестације, после литургије у цркви Успења Пресвете Бого-

Специјалитети посне српске славске трпезе

родице, уприличено је дружење у Дому културе. Били су постављени специјалитети посне српске славске трпезе, а млађи су се латили микрофо-

на и уз караоке развеселили присутне у недељно преподне. Сви присутни добили су скромне награде са амблемом манифестације и сложи-

ли су се да културни и забавни живот у селима, неизоставно, треба оживети.

Манифестација је одржана уз подршку Министарства за бригу о селу с циљем да се негују обичаји, изворност и културно-уметничко стваралаштво. У оквиру програма спроведени су ликовни и литерарни конкурси на тему живота на селу и дијалекатског говора и за ову намену Министарство за бригу о селу издвојило је 300.000 динара.

Д. Коцић

ЖИВОТ НЕ ПРЕСТАЈЕ У ШЕЗДЕСЕТИМ

Виталност је стање ума

Срећа и године су повезани, али не на начин на који се обично мисли. Савремена култура је углавном окренута младима, па је уобичајена претпоставка да су млади и лепо такође и најсрећнији. Иако је тешко борити се са пропагандом против старења, супротно популарном мишљењу, наш живот не

захтевају много рада, а долазе у тренутку када су и други притисци највећи – подизање и школовање деце, кредити, обезбеђивање егзистенције. Живот може бити низ искуствених тајфуна, и добрих и лоших, али у каснијим деценијама то се мења на много начина. Након што смо се четрдесет година стално трудили да нешто будемо, постигнемо, дан када схватимо да смо слободни и да не морамо више да покушавамо, долази као олакшање. Са одласком у пензију, критика других се смањује, не морамо да примећујемо све своје недостатке, а и добри смо у коришћењу онога што смо научили.

Као реакција на друштво опседнуто младима, већина људи и даље верује да је слушати добре ствари о старости скоро па бесмислица. А ако већ мора да се стари, идеално је да се стари лепо, да се остане млад.

Старости се сви плаше, покушавају да не размишљају о њој како не би пали у депресију. Из неког разлога је такође уобичајено да се стари људи искључују из друштва, а и они сами понекад више воле да се затворе у свој свет не налазећи начин да уживају у обиљу слободног времена. Парадоксално је да се идеја о дугом животу допада свима, али идеја о старењу се не допада никоме. Узалуд стална подсећања да је старење изузетна прилика, да је сваки дан шанса да се живи богатији живот не скривајући и тешкоће година, болести, туговања. Са којима се може суочити на различите начине, па и са мудрошћу и хумором.

Благостање се редефинише са старењем, кажу психолози. Старост не треба да постане пасивна вегетација, већ једна од етапа у остварењу људских тежњи. Иако се наш свет сузио, иако је смањено или нестало много тога што је некада причиницава-

ло задовољство, срећа и даље може бити са нама, често и више него раније. На неки начин, наша младост и средње године су заиста период обуке да будемо задовољна старија особа.

А задовољне особе знају да се у старењу најчешће превиди можда најважнија вештина: како се забавити. Живот не стаје у шездесетим, а радост, страст и авантура не изумиру са годинама.

Никада нисмо престари за нови циљ или нови сан или за нове активности које нас испуњавају радошћу. Звучи једноставно кад се каже али, мислите, тешко је насмејати се када су времена тешка. И за то има лека ако се води рачуна о себи, иде редовно на прегледе, настоји да се живи здраво како би се спречила или што дуже одложила уобичајена стања у старости. И нарочито – ако не дозволите да досада и осећај да више нисте потребни овладају вашим животом.

Нека то буде једна од одлука у Новој години. Дугорочни планови се праве и са 80 година. И забављајте се највише што можете. Идеја да старији губе смисао за хумор и жељу за забавом је мит, забава је важна у сваком узрасту а сам чин осмеха покреће хормоне који су повезани са срећом. Игноришите заблуду да је срећа резервисана само за младе и дозволите себи да будете задовољни како старите. Немојте мислити да морате да се понашате по одређеном друштвеном образцу – шта је слобода него да се буде свој у свим годинама.

Водите рачуна о себи и једни о другима, пандемија је поставила многе изазове, али немојте мислити само о томе. Како неки воле да кажу – старење је обавезно, али одрастање је избор. Имате паметнијег посла него да се плашите.

За почетак, ту је Нова година.

М. Јовановић

Да сам знао да ћу живети овако дуго, боље бих бринуо о себи

мора обавезно представљати тужан пад са блиставих висина младости.

Уместо тога, студија за студијом показује – срећа се заправо може и повећати са годинама.

За многе од нас би могло бити изненађујуће сазнање да истраживања показују да смо све време грешили – не само у погледу старења, већ и о томе када ћемо доживети најсрећније дане у животу. Не, неће се десити само током наших школских дана, као што пословица налаже, или док се трудимо да напредујемо у својим каријерама, или док одгајамо и школујемо своју децу. Чини се да, кажу истраживачи, задовољство животом прати курс у облику латиничног слова У, са својим двоструким врховима у детињству, када нам је свет један велики забавни парк, и у старости, када смо већ били на свим вожњама хиљаду пута и савршено смо задовољни да будемо само посматрачи. У средини – у нашим 40-им и 50-им годинама, када су енергија, потенцијал и продуктивност највећи и када би требало да се осећамо најсрећнији – задовољство животом достиже дно. И то се показало као тачно за све нације, културе и нивое прихода.

Ове тврдње имају пуно смисла – као прво, сва та снага и продуктивност

Млад си само једном, али можеш остати незрео бесконачно

Колико бисте имали година да не знате колико имате година

Продуктивне осамдесете

Бити запослен и кад престане званични радни век није добро само за кућни буџет – него и за здравље

Управо је истекла прва година Деценије здравог старења, како су Уједињене нације специјалном резолуцијом Генералне скупштине назвале текућу, трећу декаду овог века, с циљем да се човечанство што више приближи циљевима и идеалу „одрживог развоја“, што подразумева ангажовање не само влада, већ и организација цивилног друштва, међународних агенција, науке, медија и приватног сектора да се створе услови за бољи живот старијих људи, њихових породица и заједница у којима живе.

Упркос мноштву дефиниција демографске категорије „старијих“ – свака граница која „сениоре“ дели од оних који то још нису је истовремено и прихватљива и није – неспорне су чињенице да је данас више од милијарду људи старије од 60 година и да ће их на средини овог века, до 2050. бити више од две милијарде.

То је резултат напретка медицине, али и глобалног благостања, јер се, упркос драстичним економским неједнакостима очекивани животни век продужава у свим регионима света. Глобално старење становништва већ се сматра „најзначајнијом социјалном трансформацијом 21. века“, која ће утицати на све делове друштва, на породице као њихове основне ћелије и на међугенерациске односе.

Један од важних елемената који је овим поводом у сталном фокусу јесу пензијски системи, њихова економска адекватност и, кад је реч о државима, фискална одрживост. Као резултат нових демографских реалности, гото-

во универзално се помера граница за пензионисање која се полако, али по свему судећи неизбежно, приближава међашу од 70 година.

С тим у вези све већу пажњу привлачи и нови тренд на глобалном тржишту рада: да све више људи кад им истекне радни век наставља да буде радно активно, било на местима на којима су били у моменту пензионисања – настављају дакле да раде оно што најбоље знају – или налазе неко друго занимање које је у складу са њиховим склоностима и способностима.

Једна студија Харвард универзитета о овом феномену, чији су налази обелодањени прошлог марта, почетке овог тренда смешта у последњу деценију прошлог века, када дужи животни век постаје не само статистичка, него и битна животна чињеница. „Ако очекујете да живите више од 80 година, онда је природно да будете радно активни у својим шездесетим и седамдесетим“, изјавила је Никол Маеста, професорка са Медицинског факултета

Харварда, један од организатора поменутог истраживања.

Према њеном објашњењу, остатак на послу у све познијем добу поспешује и чињеница да је већина послова данас мање физичке а више умне природе, што је, без сумње, резултат и факта да радни амбијент сада дефинишу производи информатичке ере. Оно што је такође налаз из истраживања јесте и да образованији остају дуже радно активни од оних „са мање школе“.

Према пројекцијама Америчког бироа за радну статистику за 2024. годину, 36 одсто оних у добу између 65 и 69 биће још радно активни. Поречења ради, овај број је 1994. био нешто мањи од 22 процента.

Оно на шта се у харвардској студији посебно указује су „растући докази“ да рад и после 65. поред додатних прихода, обезбеђује боље здравље – и дужи живот.

То потврђује и посебно истраживање британског Журнала за епидемиологију и јавно здравље на узоруку од 3.000 људи, спроведено 2016, по коме продужени рад од најмање једне године после формалног окончања радног века за 9-11 одсто смањује ризик од смрти током 18 година колико је праћено здравствено стање учесника овог научног пројекта.

Здравље после рока за

пензионисање било је предмет још обимније студије америчких Центара за контролу и превенцију болести (ЦДЦ), у којој је током 15 година праћено и анализирано здравствено стање 83.000 особа старијих од 65 година. Упоречевање оних који су пензионисање схватили као прекид свих радних активности и оних који су наставили да раде показало је да су ови други имали упола мање здравствених проблема, попут канцера или срчаних компликација.

Наравно, ово се не односи на оне чије је радно место и његово окружење генератор стреса или захтева велике физичке напоре.

Укупно, бољем здрављу после престанка радног века доприноси и ментална стимулација коју доноси решавање неких проблема, затим социјално ангажовање и физичке активности, па макар то биле и само лагане шетње.

Због свега тога, „хит“ тренд на тржишту рада, бар када је реч о највећој економији света, америчкој, јесу мушкарци и жене који не само да раде тек понеку годину после стицања услова за одлазак у пензију, већ остају ангажовани и у поодмаклим седамдесетим, а све чешће и у осамдесетим.

Остати активан по томе је најбоља пилула за дуговечност.

М. Бекин

САВЕЗ ПЕНЗИОНЕРА КОСОВА И МЕТОХИЈЕ

Захвални држави на подршци

Призрен: од око 3.000 српских пензионера, у граду је остало њих двадесетак

Почетком априла у Грачаници је одржана Оснивачка скупштина Савеза пензионера Косова и Метохије и од тада је знатно интензивирана активност свих 14 удружења из већински српских средина. На овом простору живи око 36.000 српских пензионера који се све више учлањују у своју организацију.

Иако је за нама још једна година борбе са коронам, активности пензионера у КиМ су се углавном одвијале по

плану. Акцент је, наравно, био на пружању помоћи најугроженијим члановима и пратворременој вакцинацији, али нису изостала ни дружења, путовања, културна и спортска дешавања.

Седиште Савеза пензионера Косова и Метохије налази се у Грачаници, а на челу ове организације је Веско Стојковић. Недавно је одржан састанак са представницима локалне самоуправе и договорене наредне активности. Између осталог,

било је речи и о обезбеђивању просторија за рад удружења пензионера. Председник општине Грачаница Срђан Поповић обећао је даљу свестрану подршку и помоћ локалних самоуправа овдашњим пензионерима.

На састанку је наглашена захвалност држави Србији која није заборавила пензионере са КиМ, води рачуна о њима и помаже им да опстану на овим просторима.

М. Тодоровић

Намирнице на кредит

У 2021. години, коју је обележила пандемија вируса корона, понуда меса у Грачаници и околини била је изузетно слаба. Удружење пензионера Грачанице обезбедило је и испоручило својим члановима око 20 тона свињског и јунећег меса. Могућност да се на три рате и по повољнијим ценама снабдеју овом важном намирницом искористило је око 300 пензионера и чланова њихових породица из општине Грачаница.

Сличне активности УП Грачанице спроводиће и у наредном периоду с циљем побољшања укупног стандарда својих чланова и њихових породица. У жижи активности, поред обезбеђивања животних намирница, биће и снабдевање огревом и другим производима значајним за јачање друштвеног стандарда пензионера и њихових породица.

В. С.

ИЗ АКТИВНОСТИ УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА ГРАДА ПИРОТА

Помоћ локалне самоуправе

На недавно одржаној седници Извршног одбора Удружења пензионера града Пирота, на дневном реду се, између осталог, нашло и питање обезбеђивања и поделе пакета. Најпре за пензионере са ниским примањима, чији износ не прелази 16.005 динара, који ће се поделити до краја децембра, а затим и за остале чланове у јануару 2022. године.

Према речима председника Удружења Ђорђа Митића, за око 300 пензионера са ниским примањима средства је издвојио Фонд ПИО преко Филијале у Пироту, а за више од 3.000

пензионера чланова Удружења новчана средства обезбеђују Удружење и Градска самоуправа града Пирота, која је Удру-

жењу већ уплатила 300.000 динара.

– На дневном реду наших седница увек је питање како помо-

ћи пензионерима, нарочито онима са ниским примањима, јер они су наша стална брига. Трудимо се да им помогнемо кад год је то могуће. Дајемо позајмице на три месеца, помажемо у куповини лекова, набављамо огревно дрво на отплату до десет месеци и по нешто нижим ценама. У мају смо набавили и поделили члановима удружења око 3.000 пакета, од тога 810 пензионерима који живе у селима, јер ни у најзабитијем селу пензионери нису заборављени – истиче Ђорђе Митић.

С. Панакијевски

ПРИЗНАЊЕ АНТАЛУ НАЂУ ИЗ САЈАНА

Свестрано ангажован пензионер

Градско удружење пензионера у Кикинди ове године је установило плакету за заслужне чланове. Први добитник овог признања је Антал Нађ (86) коме је Скупштина ГУП-а доделила ово признање на предлог Месне организације пензионера (МОП) Сајан.

Пригодној прослави тим поводом поред његових сумањана вршњака, присуствовали су и Велизар Силвестер, некадашњи председник Општинског удружења пензионера Кикинда, и тадашња секретарка Зорица Васиљевић, његова дугогодишња сарадница. Антал Нађ је обновио рад сајанске организације 1991. и био на њеном челу као председник а потом и секретар у неколико мандата. Поред тога, Антал је био агитан

Маргит Бунфорд, Милан Периз, Зорица Васиљевић, Велизар Силвестер и слављеник Антал Нађ (слева надесно)

лан и у Добровољном ватрогасном друштву, Црвеном крсту, Културно-просветном друштву, месној библиотеци а био је биран и у друштвено-политичке организације. Захваљујући

свестраном ангажовању, награђиван је и у тим срединама.

– Колико ми нарушено здравље дозвољава, помагаћу и даље пријатељима – обећао је Антал на свечаности у њего-

ву част, примајући плакету од Милана Периза, председника ГУП Кикинда.

Антал Нађ је цео радни век провео у сајанској Земљорадничкој задрузи где се образовао уз рад и пензионисао у књиговодству.

Његова наследница у МОП Маргит Бунфорд захвалила је на доприносу који је несобично пружио пензионерима Сајана и изразила наду да ће им бити остварена заједничка жеља. Наиме, одавно сајански пензионери настоје да уз друштвену помоћ обезбеде свакодневно састајалиште. У име Савета Месне заједнице присутнима се обратио Золтан Тот, који је најстаријим Сајанцима улио оптимизам за остварење њиховог сна.

С. Завишић

МЕСНА ОРГАНИЗАЦИЈА ПЕНЗИОНЕРА БАЉЕВЦА И БИЉАНОВЦА

Брига о сваком члану

За непуну годину дана ново руководство Месне организације пензионера Баљевца и Биљановца препородило је и унапредило рад овог удружења. Стару, 2021. годину пензионери ове МО испраћају у добром здрављу и расположењу, и како рекоше, тако ће дочекати и нову 2022.

У протеклој години „пандемијског“ рада, у популарном „Пензионерцу“ спровођене су све препоручене заштитне мере. Ипак, и у таквој ситуацији нису изостала убичајена дружења као и друге активности.

– Брига о сваком члану је на првом месту нашег програма рада – истиче председница Мира Илић (на слици десно), и наглашава да ће тако бити и убудуће. – Да сваки наш пензионер буде здрав и срећан, то је моја најискренија честитка за нову годину, не само пензионерима Рашке, него и свим пензионерима Србије. Јесте било тешко у овој години, али смо се изборили да наши чланови не остану без поручених дрва, топлот

оброка, без пакета с намирницама и средствима за хигијену, без новчаних позајмица и, што је важно, без лекарских прегледа и других медицинских услуга – поносно истиче Мира.

Иницијатива Фонда ПИО да се пензионерима са примањима испод 16.005

динара помогне у виду солидарних пакета успешно је спроведена на нивоу Општинске организације пензионера Рашка, где је ову једнократну помоћ добило 132 пензионера. Мањи број пријављених пензионера у Баљевцу (само седам) говори да је некада ова варошица на Ибру била економски јака и развијена, са неколико рудника и фабрика и да су примања радника била изузетно висока.

М. Јаснић

ЗЕМУН

Воле да путују

У Удружењу пензионера Земун у току је прављење списка пензионера са најнижим примањима за поделу хуманитарних пакета.

– Од средстава која смо добили од Фонда ПИО обрадоваћемо 400 пензионера пакетима вредности по

1.800 динара. Уз помоћ Градске организације пензионера, а преко нашег Фонда солидарности, одобравамо позајмице за око 10-15 чланова месечно, које се враћају у 12 месечних рата. Ове године преко Фонда ПИО бесплатну рехабилитацију користило је 268 пензионера, а пријавило се 680 – каже потпредседник удружења Милош Младеновић (на слици) и додаје да чланови могу користити услуге мушког фризера по прихватљивим ценама.

Удружење има добру сарадњу са бањско-рекреативним центрима и више од 400 најстаријих Земунаца, под повољним условима, користило је ту погодност.

Земунски пензионери су једва дочекали да се поново организују излети и да није био ограничен број места у аутобусу, број од 300 путника био би увелико премашен. У свом клубу пензионери могу да играју стони тенис, да се разоноде уз домине, шах, да попију кафу, чај. Од 35.000 пензионера, колико живи на територији Земуна, чланарину редовно измирује њих 450.

М. А.

БАЈИНА БАШТА

Пензионерима 304 пакета

Најугроженији пензионери (са пензијом до 16.005 дина.), могли су да се пријаве за добијање пакета солидарне помоћи за које је средства одвојио Фонд ПИО.

У Удружењу пензионера у Бајиној Башти посао у вези са пријављивањем обавила је комисија у којој су били Славица Кордић, Спасоје Илић и Петар Јеремић (на слици).

– Од средстава опредељених нашој општини направљено је 160 пакета, а пријавило се 304 пензионера. Замолили смо локалну самоуправу да помогне да купимо пакете за све који су конкурисали. У помоћ је притекао и Црвени крст Бајине Баште па су пакете добили сви пријављени пензионери – каже Недељко Ракић, председник УП Бајина Башта.

Удружење пензионера Бајина Башта тријумфовало је и ове године на Дринском купу за припаднике трећег доба на којем учествује 11 општина са десне и леве обале реке Дрине.

– Свака част нашој бројној екипи која је победила на Дринском купу за 2021. годину – поносан је председник Ракић. **М. А.**

СВРЉИГ

Дружење у сопственој режији

Удружење пензионера Сврљиг у овој години своје активности усклађивало је са епидемијском сликом. Очувана је организациона структура удружења, а посебна пажња посвећена је здрављу и социјалним давањима чланству, каже Славиша Матејић, председник сврљшког пензионерског удружења.

Последњих дана старе године у Клубу удружења организовано је дружење пензионера у сопственој режији. Мало опуштања побољшало је расположење најстаријих. Богата сврљишка трпеза, музика из младости, дружење за памћење. За сећање и понека фотографија.

Организована је и новогодишња лутрија. А жеље за Нову годину везане су за њихово здравље и здравље најближих и свих грађана у свету.

У истом тону: срећна Нова година! **С. Ђ.**

НИШ

Спремни за новогодишње веселе

Пензионери из највеће нишке општине Медијана већ дуже нису користили салу у Месној канцеларији „Мија Станимировић“ јер је простор у веома лошем стању.

Почетком децембра градоначелница Ниша Драгана Сотировски посетила је пензионере и обећала да ће неусловни простор до краја године бити срећан а да је на пензионерима

само да обезбеде музику и да у добром расположењу дочекају Нову годину.

У екипи која је посетила пензионере били су и директори градске Топлане и Нишстана. Одређени су приоритети јер много тога треба да се уради за кратко време. Највећи проблем су дотрајала столарија и паркет, неки радијатори нису у функцији, а треба и окречити.

– Хвала граду што нам је изашао у сусрет – каже Радојка Димитријевић, представник пензионерске организације, и наглашава да удружење постоји већ 33 године. Једно време се нису окупљали али се надају да ће ускоро почети са активностима када радови у сали буду завршени. **Љ. Г.**

КИКИНДА

Више захтева него лане

Пензионерима чија месечна примања не прелазе 16.005 динара и у кикиндској општини уручени су поклон пакети. Ти дарови садрже брашно, средства за личну хигијену и хемикалије за одржавање домаћинства. Њихова вредност је по 1.600 динара.

Стигло је око 400 захтева, тридесетак више него лане. Опет је број захтева био већи од броја пакета – па је овог пута пакете добило 178 пензионера.

Драгиња Љиљак, секретарка ГУП у Кикинди, каже да је удружење и ове године организовало испоруку у насељу сваке месне организације пензионера. У Кикинди је преузето 47 пакета (на слици), у Сајану 33, Мокрину 21, Руском Селу 17, Накову, Иђошу и Башаиду по 12, Банатском Великом Селу 11, у Новим Козарцима и Банатској Тополи по четири.

С. С.

СМЕДЕРЕВСКА
ПАЛАНКА – ВЕЛИКА
ПЛАНА

Подела пакета

Организације пензионера из Смедеревске Паланке и Велике Плана поделиле су хуманитарне пакете својим члановима са најнижим примањима. Пакете са животним намирницама и средстви-

ма за личну хигијену од Општинске организације пензионера Смедеревске Паланке (на слици) добило је 392 пензионера. Удружење пензионера општине Велика Плана обезбедило је хуманитарне пакете у вредности од по 1.000 динара за 407 пензионера. Вредно је истаћи и

то да је Месни одбор пензионера Новог Села у општини Велика Плана добио просторије после деценијског чекања. Захваљујући помоћи локалне самоуправе, адаптирана је и сређена просторија где сада пензионери МО Новог Села могу да прочитају дневну штампу, одиграју партију шаха, домине...

Пензионерске шаховске секције Смедеревске Паланке и Велике Плана учествовале су на традиционалном 14. меморијалном шаховском турниру „Зоран Савелић – Зока“ у знак сећања на рано преминулог дугогодишњег секретара организација глувих и наглувих и слепих и слабовидих великоплањанске општине.

Сл. К.

ВРАЊЕ

Таблет рачунари за ромску децу

Удружење паралегичара Врања постигло је запажене успехе у протеклој години. Рад удружења у многу чему помогла је локална самоуправа не чеду са градоначелником др Слободаном Миленковићем.

У риболову на Власинском језеру освојили су прво место, међу девет екипа. Ментор екипе био је члан Градског већа задужен за спорт и омладину, Ненад Ђорђевић. Захваљујући помоћи локалне самоуправе и Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, посетили су манастир Тумане.

Пројекат набавке таблет рачунара за 39 ромске деце урадио је председник удружења Срђан Трајковић (на слици). Овим пројектом обезбедило је да 39 талентоване деце добије рачунаре ради лакшег праћења онлајн наставе у доба короне. Таблете је поклонила Градска управа.

Председник Удружења паралегичара Врања Срђан Трајковић похвалио се да је и он лично освојио још једно прво место – у голубарству.

Р. С.

Крајем децембра Градско удружење пензионера (ГУП) Сомбор одржало је седницу Скупштине (на слици). Председница ГУП Ирена Живановић најпре је информисала о позитивном извршењу Финансијског плана за период јануар – септембар 2021. године. Усвојена је и одлука о

привременом финансирању Удружења за прво тромесечје 2022, при чему је чланарина основни приход.

Организација ће учествовати на свим конкурсима на локалном и државном нивоу, аплицирајући за средства за програмске годишње актив-

ности. Подвукли су задовољство досадашњом сарадњом са Градском управом града Сомбора а похваљене су и активности појединих месних одбора, уз подршку новом, у Бачком Моноштору, као и онима у Светозару Милетићу, Бездану, Стапару, Бачком Бре-

гу. Поступак доделе пакета помоћи реализује се по плану, а прихваћени су и предлози за нове активности у 2022, као што су месечна обележавања рођендана, организовање културно-књижевних вечери, ликовних колонија, спортских сусрета, излета.

С. С.

СОМБОР

Сложна екипа – кућу гради

ОБРЕНОВАЦ Успорена испорука угља

Удружење пензионера Обреновац муку мучи са набавком угља за своје чланове иако је угљенокоп удаљен само 25 километара. Сирови угљим је дистрибуиран, проблем је настао код поделе сушеног угља.

– Од две и по хиљаде тона, колико смо наручили, нисмо добили ни половину, тако да је

доста људи у међувремену одустало. Проблем је настао у дистрибуцији, због ограничених количина ове врсте

угља за домаћинства. Преко нашег фонда солидарности, који броји око пет хиљада чланова, издвајамо сваког месеца више од четири милиона динара на име позајмице за око стотину пензионера. Позајмица је у висини пензије и враћа се у више месечних рата. Измирујемо редовно и посмртнине. У току

је подела 150 хуманитарних пакета за пензионере са најнижим примањима – наводи нови председник Петар Николић (на слици).

Мада је Удружење обновило и опремило простор за окупљање и дружење пензионера површине 70 квадрата, због епидемиолошких мера тај објекат се већ дуже не користи.

М. А.

НОВА ГОДИНА – ТРАДИЦИЈА ОБНАВЉАЊА ЖИВОТА

Светковина у част рађања сунца

Прослава нове године код нас је стари религијски, друштвени и културни догађај. Као и многи други обичаји, и она је осавремењен пагански обичај који потиче из прапостојбине Старих Словена, а касније су јој староседеоци додавали своје обичаје. Прослава Нове године има различите форме, али свима је заједничко то да људима омогућава да се мало опусте и растерете након дуге и напорне године. Она представља обнављање живота готово у свим традицијама.

Коледари

Код Старих Словена, синови бога Дажбога били су близаци Овсењ и Коledo. Најкраћу ноћ испраћа Овсењ, а Коledo дочекује Нову годину. Сећање на паганску веру почело је да се меша са новим, хришћанским схватањима, али коледари се у неким крајевима наше земље, посебно у источној Србији, јављају и данас. То су групе маскираних младих људи који од Бадњег дана до Богојављења обилазе куће по селима, певају коледарске песме и траже дарове.

У нашим крајевима Нова година почиње да се слави највероватније од 9. века када је већина Лужних Словена прихватила хришћанство. Прослављање Нове године је настало од светковине рађања сунца, а обичаји су имали за циљ да се помогне сунцу да надвлада мрак. Отуда и данас имамо традицију паљења прскалица као симбол новогодишње ватре која би требало да надвлада мрак.

Током историје мењали су се календари, па тако и датуми када се прославља нова година. У Србији су се нове године

Мали Божић

Прослава Српске нове године била је заступљенија у градским срединама јер се на селима већи акценат стављао на обележавање Божића. За Српску нову годину, Мали Божић, везани су бројни обичаји. На овај дан, домаћица прави хлеб који се назива василица. Обичај је да се у василицу ставља зрно пшенице, новчић, који симболизује богатство, и дрен као симбол здравља. Према обичају, бадњак се чува до Српске нове године. Од њега се праве крстићи који се стављају на воће, да би родило. Верује се да ће ако 14. јануара пада снег година бити родна. Српска нова година се прославља молитвено у кругу породице.

дочекивале и на Божић, потом и на Мали Божић или празник Свети Василије.

Јулијанска нова година, код нас најпознатија као Српска нова година, дочекује се у ноћи између 13. и 14. јануара по грегоријанском календару, или 1. јануара по јулијанском. Иако није званична Нова година, радо се празнује у балканским земљама попут Србије, Босне и Херцеговине, Црне Горе, Македоније, у православним деловима Хрватске, али и у источним земљама – Русији, Белорусији, Украјини, Јерменији, Молдавији и Грузији. Занимљиво је да традиција прославе јулијанске Нове године постоји и у неким немачким кантонима у Швајцарској, као и у неким деловима Шкотске.

Већина људи сматра да се ова нова година слави као старокалендарска, према времену које је установио Јулије Цезар. Јулијанску нову годину славе углавном православни народи, па чак и део православ-

не заједнице у Јапану, а код нас она има посебан значај јер је настала као знак отпора према онима који су покушавали да уздрмају српски идентитет. Краљевина СХС је 1919. године усвојила нови грегоријански

ни у земљи. Захтеви из хрватских градова и од новопечених српских богаташа да се Божић и Ускрс подесе тако да се свуда славе истог датума и да буду викендом како не би постојали губици радним данима,

још више су изазвали отпор код Срба. Они почињу да славе Православну нову годину јавно, чак и у ресторанима и на улицама, иако она није била државни празник.

Прву прославу Православне нове године организовала је београдска „Касина“, а већ следећих година могла се славити у великом броју кафана, ресторана, хотела...

Након Другог светског рата прослава Српске нове године била је незванично забрањена и тај период је трајао све до седамдесетих година 20. века. Упркос томе Срби су ипак наставили да је прослављају, најчешће у својим домовима. Прославе на градским трговима, у клубовима и ресторанима почеле су 90-их година, а три деце-

није касније, у данашње време, нема неке посебне празничне еуфорије пред дочек Српске нове године.

Г. О.

календар, али Срби почињу да празнују „своју“ Нову годину тек 1923. године када се из Загреба прочуло да православна слава штете привреди и тргови-

Да ли сте знали ...

– да је у 2021. највиша окићена јелка на свету постављена у градићу Инид у америчкој држави Оклахома? Јелка висока преко 42 метра има 10.000 украса и 20.000 лед лампица. Дрво, које је иначе

допремљено из Калифорније, по окончању празника ће бити донирано за изградњу кућа за сиромашне породице.

– да је, према Гинисовој књизи рекорда, највећа природна новогодишња јелка икада такзвана Дагласова јела постављена 1950. године у Сијетлу, у држави Вашингтон?

Јелка, висока 67 метара, стајала је испред тржног центра Нортгејт, који је и финансирао читав подухват. Џим Даглас, председник компаније Нортгејт, касније је рекао да је постављање ове јелке било одличан потез и прекретница за успех компаније.

– да се највиша новогодишња јелка у Европи поставља сваке године у Лисабону? Лисабонска јелка је вештачка, а од 2005, када је први пут ушла у Гинисову књигу рекорда, њена висина

варира. Највиша је била 2007 – 76 метара и са јелком исте висине постављеном те године у Букурешту такмичила се за нови рекорд. Лисабонска јела је задржала своју титулу.

– да је помоћник Томаса Едисона, Едвард Џонсон, 1882. године дошао на идеју да свеће на новогодишњим јелкама замени електричним лампицама? Прва новогодишња јелка осветљена сијалицама стајала је

те 1882. у Едисоновој електрани на Менхетну, окрећући се на ротирајућој кутији тако да су пролазници могли да виде свих 80 трепћућих црвених, белих и плавих светала. Масовна производња електричних сијалица за јелке почела је 1890. године.

– да је традиционална божићна јелка на лондонском Трафалгар скверу годишњи поклон захвалности Норвешке? Сваке године од 1947. становници Осла бирају стабло оморике старо 50 до 60 година и отпреме га у Лондон као начин исказивања добре воље и захвалности Британији за помоћ Норвешкој у Другом светском рату. Заузврат, Лондонци је украшавају у традиционалном норвешком стилу, са вертикалним нивозима светала који се спуштају са звезде на врху.

– да је Про Аурум златна божићна јелка, постављена 2018. у Немачкој, најскупља јелка на свету? Минхенски трговац златом Про Аурум конструисао је свечану јелку од 2.018 златника

са блиставом златном звездом на врху, за коју је компанија објавила да вреди 2,6 милиона евра. Ова божићна јелка у облику пирамиде била је висока три метра а како је компанија саопштила, на њој је било 63 килограма чистог злата.

Новогодишње пахуљице

Снежне пахуљице су као рачуни. Стижу са свих страна.

Једног директора су морали са фотељом да носе на дочек Нове.

Не користим прскалице. „Упрскао“ сам са финансијама.

Новцем се не може све постићи, али се може с њим на дочек ићи.

Није био себичан. Дозвољавао је другима да плате рачун за Нову.

Душан Старчевић

Да нас заобиђу невоље

Ако у новој години у новчаницима буде више пара, пожелећемо да никада не буде стара.

Нека вам у новој години вера буде јака, и нека вас заобиђе невоља свака.

Шахистима желим да у новој години имају што више посла са дамама, а што мање са – коњима!

Фудбалерима желим да у новој години постану прваци света. Славићемо их као да су свемирци.

Женама желим да у новој години буду лепе као у овој, јер тешко да могу бити лепше.

Невен Шијаков

Новогодишње жеље

Гласу осигураника: да излази петнаестодневно.

Женама: да Осми март буде сваког дана.

Времену: да се не мења време.

Деци: да нам деца расту, а и пензије.

Вирусу: да више не мутира.

Радомир Станојковић

Лепо је знати

Лако је њему! Има жену нему.

И док села нестају, многи од стаклених башта праве бизнис.

Таман кад сам све коцке и коцкице спојио, одлепио сам.

Лепо је знати, још лепше имати.

Шта ти је живот?! Некад камен у праћки, сад у бубрегу.

Стево Бздилик

Бал је тек почео

Откако је разум почео да лута, све је више изгубљених.

Све што нисам изрекао далеко се чуло.

Помирили смо супротности. Све су на нашој страни.

Не падајте ниско. Заглибићете дубоко

Не скидајте маске. Бал је тек почео.

Пеко Лаличић

Нездрави инаћење

Једино афоризам може да овековечи глупост.

Није здраво чинити инат болести.

Није живот петопарац да га одмах потрошимо.

Скинула сам кућно звонце, пријатеље „носим“ у мобилном телефону.

Из беде се часно стиче.

Бранка Лазић

СКАНДИНАВКА

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

			АУТОР: ЛОВИЧИЋ	ПРИГОДНА ЧЕСТИТКА	ФРАНЦ. КОМИЧАР, ЖАК	ОБЛАСТ У ВЛАСТИ ЕМИРА	УКРАСНО ДРВО, НА СЛИЦИ
			ХОЛАНДСКИ СЛИКАР, ЈАН	○			○
			МУСЛИМ. МУШКО ИМЕ	○			○
			ЈЕЗЕРО НА ЗАПАДУ ШКОТСКЕ	○			○
			ЋИРИЛО ОДМИЛА	○			○
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ПРЕДСТАВНИК НЕКЕ ВРСТЕ	ШТИМЕР МУЗИЧК. ИНСТРУ- МЕНАТА	СИМБОЛ АЗОТА	○	СИМБОЛ СРЕБРА		
			ГРАД У ХОЛАНДИЈИ	○	СРЕДСТВО ЗА МАЗАЊЕ		
ГРАД И ЛУКА У ИТАЛИЈИ				○			
СЛИКА СВЕЦА У ЦРКВИ				○	ОЗНАКА НЕМАЧКЕ		○
					ОЗНАКА КАНАДЕ		
НАСЛЕДНИЦИ ПО КРВИ				○			○
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	РЕВАНШИРАЊЕ ОДЛИКОВАЊЕ			○			○
РЕФЛЕКС				○	17. СЛОВО ЋИРИЛИЦЕ		○
					ОЗНАКА ЗА ПОНД		
ДЕО СТРОЈА ВОЈНЕ ЈЕДИНИЦЕ			2022	○	ОЗНАКА ПАНЧЕВА		○
					ОСЕТИТИ ЈЕЗИКОМ		
МУШКО ИМЕ				○	ОЗНАКА ЗА ЈУГ		○
					РБИНА, КРХОТИНА		
ОЗНАКА ШПАНИЈЕ		ВЛАЖНЕ, НАМОЧЕНЕ		○			○
		ВРСТА ПТИЦЕ					
ОЗНАКА НОВОГ САДА			ПАР ИГРАЧА	○			○
			АУТОМАТ У ЉУДСКОМ ЛИКУ				
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ГЛАСАН УЗВИК			○			○
	ЦРКВА						
ДНЕВНЕ ВЕСТИ У НОВИНАМА				○			○
ГРАД У МАРОКУ				○	ОЗНАКА ЗА ВРАЊЕ		ОЛИМПИЈСКЕ ИГРЕ (СКР.)
ПОГОДБЕНА СВЕЗА			ИМЕ ПИСЦА АНДРИЋА	○			
			ИТАЛИЈА				
РОМАН МАКСИМА ГОРКОГ				○	РУДАРСКИ ИНСТИТУТ (СКР.)		

	1	2	3	4	5	6	7
1							
2							
3							
4				⊗			
5				⊗			
6			⊗				
7		⊗					⊗
8						⊗	
9	⊗						
10		⊗					
11			⊗				
12							⊗
13							
14							
15				⊗	⊗		
16							
17						⊗	

ВОДОРАВНО: 1. Град у Чешкој, 2. Покретни зид, 3. Одсечно свирање (муз.), 4. Танасије одмила – Енигматске новине (скр.), 5. Врста папагаја – Чокот винове лозе, 6. Наша негација – Свежањ, дењаќ, 7. Ознака Аустрије – Место у Словенији, код Врхнике, 8. Дубоки наклон са савијеним коленима – Ознака за разред, 9. Старина, 10. Симбол за тритијум – Име Ататурка, 11. Рецепт (скр.) – Ранији чешки шахиста, Рихард, 12. Место код Дубровника, 13. Женско име, 14. Град у Војводини, 15. Име ранијег диктатора Уганде Амина – Јавно тужилаштво (скр.), 16. Хигијеничар, 17. Тим – Ознака енергије.

УСПРАВНО: 1. Опстајање – Такмичити се у трчању, 2. Месарска секира (мн.) – Симбол за натријум – Уређење, режим, 3. Обележена путања – Наша телевизија – Град у Италији, 4. Гробна јама – Назив за бациле – Издавачко предузеће (скр.), 5. Име раније глумице Гарднер – Уређај у такси аутомобилима – Симбол за тантал, 6. Историјско место у Белгији – Област у Италији, 7. Оглас у новинама – Италијанска глумица, Ђована – Мало предсобље.

РЕШЕЊА - СКАНДИНАВКА: Стен, Рамо, Етив, Њиро, н, ар, Таранто, икона, д, потомци, реванш, отпраз, њ, рет, па, дјаро, ј, е, мокре, нс, дубо, врсака, хроника, Рабат ако, Иво, Мати, ри.
УКРШТЕНЕ РЕЧИ: Острава, параван, стакато, Таца, ен, ара, трс, не, бата, а, Пако, кникс, р, антика, ри, Кемал, ри, Рети, Корита, Аријана, Темерин, Иди, јт, санитар, екина, е.

2022.

ЈАНУАР

П	У	С	Ч	П	С	Н
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

ФЕБРУАР

П	У	С	Ч	П	С	Н
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28						

МАРТ

П	У	С	Ч	П	С	Н
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

АПРИЛ

П	У	С	Ч	П	С	Н
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

МАЈ

П	У	С	Ч	П	С	Н
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

ЈУН

П	У	С	Ч	П	С	Н
	1	2	3	4	5	
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

ЈУЛ

П	У	С	Ч	П	С	Н
		1	2	3		
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

АВГУСТ

П	У	С	Ч	П	С	Н
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

СЕПТЕМБАР

П	У	С	Ч	П	С	Н
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

ОКТОБАР

П	У	С	Ч	П	С	Н
				1	2	
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

НОВЕМБАР

П	У	С	Ч	П	С	Н
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

ДЕЦЕМБАР

П	У	С	Ч	П	С	Н
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31